

LAW REFORM
COMMISSION/COIMISIÚN UM
ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ

**TUARASCÁIL
BHLIANTÚIL
2010**

AN COIMISIÚN

Is é atá sa Choimisiún um Athchóiriú an Dlí ná Uachtarán, Coimisinéir lánaimseartha amháin agus triúr Coimisinéirí páirtaimseartha.

An Breitheamh Catherine McGuinness

Uachtarán (go mí Feabhra 2011)

Patricia T Rickard-Clarke BCL, Aturnae

Coimisinéir Lánaimseartha

An tOllamh Finbarr McAuley BCL, LLB, MPhil, LL.D,

Ollamh Jean Monnet le Dlí Coiriúil, Coláiste Ollscoile Bhaile Átha Cliath

Coimisinéir Páirtaimseartha

Marian Shanley BCL, Aturnae

Iar-Bhall den Choimisiún le Mí-Úsáid Leanaí a Fhiosrú

Coimisinéir Páirtaimseartha

An Breitheamh Onórach Donal O'Donnell

Breitheamh den Chúirt Uachtarach

Coimisinéir Páirtaimseartha

FOIREANN TAIGHDE AN CHOIMISIÚIN¹

Stiúrthóir Taighde:

Raymond Byrne BCL, LLM (NUI), Abhcóide

Bainisteoir Tionscadail ar Athráiteas ar an Dlí Reachtuil:

Alma Clissmann BA (Mod), LLB, Diop Dlí na hEorpa (Bruges), Aturnae

Bainisteoir Tionscadail ar an Eolaire Reachtaíochta:

Heather Mahon LLB (ling. Ger), M. Litt (TCD), Abhcóide

Taighdeoirí Dlí

John P Byrne BCL, LLM (NUI), PhD (NUI), Abhcóide

Chris Campbell B Corp, LLB (NUI), Diop sa Gh (NUI)

Aoife Clarke BA (Int.), LLB, LLM (NUI)

Margaret Devaney LLB (NUI), LLM (TCD)

Siobhan Drislane BCL, LLM (NUI)

Andrew Glynn BCLS (NUI), LLM (Dub)

Dannie Hanna BCL (NUI), LLM (Cantab)

Helen Kehoe BCL (Dlí le Dlí na Fraince) (NUI), LLM (Dub), Aturnae

Rachel Kemp BCL (Dlí agus an Ghearmáinis), LLM (NUI)

Donna Lyons LLB (Dub), LLM (NYU)

Catriona Moloney BCL, LLM (NUI) (Dlí Poiblí)

Tara Murphy BCL (Dlí le Dlí na Fraince) (NUI), LLM (Essex), Abhcóide

Gemma Ní Chaoimh BCL, LLM (NUI)

Brid Nic Suibhne BA, LLB (NUI), LLM (TCD), Diop sa Gh (NUI)

Jane O'Grady BCL, LLB (NUI), LPC (Coláiste Dlí)

Darelle O'Keefe LLB (UL), H Dip Soc Pol (NUI), EMA (EIUC)

Gerard Sadlier BCL (NUI)

¹ Ní raibh na baill go léir den fhoireann taighde fostaithe ar feadh na bliana féilire iomláine.

Joseph Spooner BCL (Dlí leis an bhFraincis) (NUI), Diop An Fhraincis agus Dlí na hEorpa (Páras II) BCL (Oxon)
Ciara Staunton BCL, LLM (NUI), Diop sa Gh (NUI)
Helen Whately LLB, LLM (Dub)
Siobhan Drislane, BCL, LLM (NUI)

FOIREANN RIARACHÁIN AN CHOIMISIÚIN²

Ceann Riaracháin agus Forbartha: Brian Glynn (go mí Feabhra 2010)

Oifigigh Feidhmiúcháin: Deirdre Bell
Simon Fallon
Darina Moran
Peter Trainor

Bainisteoir Eolais Dílíthiúil: Conor Kennedy, BA, A-Diop LIS

Catalógaí: Eithne Boland, BA (Hons), A-Diop Ed, A-Diop LIS

Oifigigh Chléireachais: Ann Browne
Ann Byrne
Liam Dargan
Sabrina Kelly

² Ath-imscaradh triúr ball den fhoireann riaracháin sa bhliain 2010.

CLÁR ÁBHAIR

RÉAMHRÁ	6
CAIBIDIL 1	
INTREOIR	8
Feidhmeanna an Choimisiúin	8
Ráiteas Straitéise 2009-2011	9
Modhanna Oibre agus Próiseas Comhairliúcháin	10
CAIBIDIL 2	
ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ: FOILSEACHÁIN, CLÁR OIBRE ROLLACH AN CHOIMISIÚIN AGUS FEIDHMIÚ A CHUID OIBRE I 2010	13
Intreoir	13
An Córas Dlí agus Dlí Poiblí	14
Dlí na Fianaise	21
Dlí Coiriúil	22
Dlí Talún agus Dlí Iontaobhais	23
Dlí Teaghlaigh	24
Sainghrúpaí agus Grúpaí Soghonta i Sochaí atá ag athrú	26
Teicneolaíocht, Nuálaíocht agus an Duine Aonair	26
Dlí Tráchtála agus an Dlí Oibleagáidí	27
CAIBIDIL 3	
ATHRÁITEAS AR AN DLÍ REACTÚIL	28
Forbhreathnú	28
Obair i 2010 ar an gCéad Chlár um Athráiteas ar an Dlí Reachtúil de chuid an Choimisiúin	28
An Dara Clár um Athráiteas ar an Dlí Reachtúil de chuid an Choimisiúin	32
CAIBIDIL 4	
EOLAIRE REACTAÍOCHTA	34
Forbhreathnú	34
Obair an Choimisiúin i 2010 ar an Eolaire Reactaíochta, lena n-áirítear a Thuarascáil	34
CAIBIDIL 5	
LIOSTA RANGAITHE DE REACTAÍOCHT IN ÉIRINN	36
Forbhreathnú	36
Páipéar Comhairliúcháin ar Liosta Rangaithe de Reactaíocht in Éirinn	36
CAIBIDIL 6	
RIARACHÁN	39
Intreoir	39
An Coimisiún	39
An Coiste Bainistíochta	39
Foireann Riaracháin	39
Foireann Taighde agus Leabharlainne	40
Airgeadas	41
Éifeachtúlacht Fuinnimh	41
Socruithe Rialachais	42
Aguisín A:	
Liosta Tionscadal sa Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí 2008-2014	44

Aguisín B:	
Grúpaí Oibre agus Boird Tionscadail	46
Aguisín C:	
Comhdhálacha agus Cuirteanna	48
Aguisín D:	
Liosta d'Fhoilseacháin an Choimisiúin m Athchóiriú an Dí	54
Aguisín E:	
Cairt Eagraíochta	60

RÉAMHRÁ

Cuireann sé pléisiúr mór orm, thar ceann an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí, *Tuarascáil Bhliantúil 2010* an Choimisiúin a chur i láthair. Le linn 2010, d'fhoilsigh an Coimisiún 7 dtuarascáil agus trí pháipéar comhairliúcháin faoin *Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí 2008-2014* de chuid an Choimisiúin agus ceangailte le ról an Choimisiúin le déanaí maidir le hAthríteas ar an Dlí Reachtúil agus leis an Eolaire Reachtaíochta. Is maith is eol dom agus do mo Chomhchoimisinéirí eile gurbh ionann an bhliain 2010 agus bliain dheacair eile i ndáil le hairgeadas an Stáit. Ghlac leis an gCoimisiún, sa chomhthéacs sin, go raibh laghdú 35% ar a dheontas-i-gcabhair bliantúil ag teastáil.

In ainneoin an laghdaithe an-dian seo, bhí an Coimisiún meáite fós ar a spriocanna don bhliain a bhaint amach, agus tá mé bródúil a rá gur éirigh linn iad a bhaint amach. Bhí muid ábalta cloí lenár spriocanna uailmhianacha trí fheidhmiú na dteicnící bainistíochta tionscadail a cuireadh i bhfeidhm le blianta beaga anuas i ngach gné d'obair an Choimisiúin. Níl aon mhoill orm a rá freisin nárbh fhéidir le haon méid de theicnící bainistíochta tionscadail na leibhéil aschurtha a bhaint amach i 2010 gan tiomantas mór ár bhfoirne, idir fhoireann taighde agus fhoireann riaracháin, thar a ndualgais, agus tá an Coimisiún fíor-eolach ar na héilimh bhreise a chuirtear ar ár mbaill foirne go léir le 12 mhí anuas.

Is deacair i gcónaí roghnú ó réimse foilseachán an Choimisiúin in aon bhliain ar leith a bhfuil lua áirithe tuillte acu. Maidir le riachtanais láithreacha na sochaí, is é an cás, ar an drochuair, gur léirigh obair an Choimisiúin ar fhiachas pearsanta na riachtanais phráinneacha a chuireann isteach ar an-chuid daoine faoi láthair. Le linn na bliana 2010, chaith an Coimisiún an-chuid ama agus fuinnimh le cinntiú gur cuireadh an tionscadal seo i gcrích. D'fhoilsigh an Coimisiún i mí na Bealtaine a *Thuarascáil Eatramhach ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus Forfheidhmiú Fiachais*, doiciméad a leag amach Plean Gníomhaíochta 14 Phointe a bheidh á dhéanamh ag baill den Ghrúpa Oibre a tionóladh ina leith sin. I mí na Samhna, d'fhoilsigh an Coimisiún a thuarascáil mhionsonraithe ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus Forfheidhmiú Fiachais, ag leagan amach a mholtaí deireanacha agus ag cur *Dréacht-Bhille um Dhócmhainneacht Phearsanta* san áireamh. Is mór an t-ábhar misnigh dúinn go dtabharfar tosaíocht phráinneach do chur i bhfeidhm mhórphointí na Tuarascála sin – agus go ndearnadh beart, go deimhin, mar thoradh ar an Phlean Gníomhaíochta 14 Phointe sa Tuarascáil Eatramhach.

Ba cheart go luafaí dhá Thuarascáil bhainteacha eile maidir lena n-éifeacht fhadtéarmach ar ár ndlí, an *Tuarascáil ar na hAchtanna um Chomhdhlúthú agus Athchóiriú na gCúirteanna* agus an *Tuarascáil ar Réiteach Malartach ar Dhíospóidí: Idirghabháil agus Idir-réiteach*. Seasann an tuarascáil ar Achtanna na gCúirteanna do thiomantas an Choimisiúin tionscadail a bhfuil comhdhlúthú – agus fiú códú – d'eochairghnéithe an leabhair reachtanna i gceist iontu a chur san áireamh ina chlár oibre. Sa tionscadal seo, chuir an Coimisiún i ndrúacht-Bhille amháin (a raibh 359 alt ann) an reachtaíocht a bhain le dlínse éigeantach na gcúirteanna, mar aon le roinnt gnéithe tábhachtacha athchóirithe a éascóidh, tá súil againn, éifeachtaí leanúnacha na mbreithiúna agus na Seirbhíse Cúirteanna chun éifeachtacht an riaracháin chirt a fheabhsú. Leis an obair sin a chomhlánú, éascóidh an tionscadal ar idirghabháil agus idir-réiteach forbairt na tuisceana go bhfuil mórán gnéithe ag an gcoincheap de “rochtain ar cheart”, ní amháin an cumas atá ag páirtithe, i gcásanna oiriúnacha, ar na réitigh a n-oireann is fearr dóibh a rialú go mór trí idirghabháil agus idir-réiteach. Tá sé ríthábhachtach, ar ndóigh, go bhfanann na cúirteanna ar fáil agus inrochtana do dhaoine a dteastaíonn uathu an réiteach foirmiúil a sholáthraíonn na cúirteanna, ach tá mé cinnte go mbeidh páirt ag an bhforbairt sa todhcháil ar idirghabháil agus idir-réiteach rialaithe go hoiriúnach ann.

Tarraingíonn an dá fhoilseachán is déanaí de chuid an Choimisiúin sa bhliain 2010 aird ar obair shuntasach an Choimisiúin ar athbhreithniú an leabhair reachtanna Éireannaigh ina chiall is leithne. Tar éis don Choimisiún comhaontú le hiarratas an Rialtais i 2006 freagracht fheidhmiúil a ghlacadh as an Athráiteas ar an Dlí Reachtúil agus, ina dhiaidh sin, le hiarratas an Ard-Aighne an rud céanna a dhéanamh don Eolaire Reachtaíochta, b'eol dúinn gur fholáigh siad seo dhá thasc shuntasacha sa bhreis, ach nach gcomhlánódh siad ár ról reatha um athchóiriú an dlí. B'iomaí dúshlán a bhí os comhair na dtionscadal seo, níorbh amháin an gá le cinntiú go mbeadh na tionscadail de réir ár súile arda féin de thaighde ardchaighdeánach agus go seasfadh siad do chaighdeáin idirnáisiúnta ríomh-Reachtaíochta. Is ábhar sásaimh dom a rá go raibh 70 Athráiteas curtha i gcrích ag an gCoimisiún faoi dheireadh na bliana 2010 (tá an-chuid acu ar fáil faoi láthair i bhfoirm réamh-dheimhnithe ar ár láithreán gréasáin) agus go raibh an tEolaire Reachtaíochta tugtha chun dáta aige go dtí an bhliain 2010 (agus chuir sé mórán feabhsúchán leis, ar fáil freisin ar láithreán gréasáin an Leabhair Reachtanna Éireannaigh leictreonaigh atá á óstáil ag Oifig an Ard-Aighne). Ina theannta sin, agus ag teacht chun cinn as rannpháirtíocht leanúnach an Choimisiúin sa Ghrúpa ríomh-Reachtaíochta, d'fhorbair an Coimisiún an chéad liosta d'Achtanna an Oireachtais atá ar an Leabhar Reachtanna go fóill, breis agus 2,000 Acht ar fad de na 3,000 Acht ar ritheadh leo ó bhunú an Stáit i 1922, tugtha le chéile faoi 36 ceanteideal mór ábhair. Tá súil mhór agam agus ag mo Chomhchoimisinéirí go mbeidh na hiarrachtaí éagsúla seo ar reachtaíocht an Stáit a éirí níos so-inrochtana ar leas na ndaoine go léir a dhéanann iarracht ar an gceist seo a fhreagairt, arb ionann agus tasc casta é go minic: cá bhfuil an dlí a bhaineann leis sin?

Mar Uachtarán, ba mhaith liom mo bhuíochas a thabhairt dóibh sin uile a chuir le hobair na bliana seo a bhí an-ghnóthach ar fad. Tá mo bhuíochas agus mo mholadh tuillte acu siúd go háirithe a thug a gcuid ama agus a roinn a dtaithe chun cuidiú leis an Choimisiún feidhmiú. Tá mé an-eolach freisin gur bhain muid an-tairbhe as grúpa iontach intéirneach a chuidigh go mór leis an gCoimisiún i 2010. Mar fhocal scoir, ba mhaith liom go háirithe buíochas a thabhairt don Ard-Aighne agus do bhaill a oifige as a dtacaíocht i gcónaí d'obair an Choimisiúin.

An Breitheamh Catherine McGuinness
UACHTARÁN
Feabhra 2011

CAIBIDIL 1

INTREOIR

FEIDHMEANNA AN CHOIMISIÚIN

Is foras neamhspleách reachtúil é an Coimisiún a bunaíodh de réir *Acht an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí 1975*. Maíonn Acht 1975 gurb é feidhm an choimisiúin an dlí a choinneáil faoi Athchóiriú agus taighde a dhéanamh leis an dlí a Athchóiriú agus san áireamh in Athchóiriú an dlí tá dá réir:

- forbairt an dlí
- a chódú (lena n-áirítear simpliú agus athnuachan) agus
- athdhéanamh agus neartú an dlí reachtúil.

Clár um Athchóiriú an Dlí agus Achainíocha an Ard-Aighne

D'éirigh obair taighde an Choimisiúin go dtí le déanaí as dhá phríomhfhoinsé: sa chéad áit, faoi Chlár um Athchóiriú an Dlí a d'ullmhaigh an Coimisiún agus ar aontaigh an Rialtas leis agus a cuireadh os comhair Thithe an Oireachtais faoi Acht 1975; agus sa dara háit, de réir achainí ón Ard-Aighne faoi Acht 1975.

Ullmhaíonn an Coimisiún Clár um Athchóiriú ar an Dlí, faomhann an Rialtas é agus cuirtear os comhair Thithe an Oireachtais é de réir Acht 1975. Bhí *An Chéad Chlár um Athchóiriú an Dlí* de chuid an Choimisiúin in áit idir 1977 agus 1999, agus lean *An Dara Clár um Athchóiriú an Dlí 2000-2007* é, a bhí faofa ag an Rialtas i 2000. D'fhaomh an Rialtas *An Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí 2008-2014* de chuid an Choimisiúin i mí na Nollag 2007.

Forbhreathnú ar ábhar an Tríú Clár

Tá 37 tionscadal liostaithe ag *An Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí 2008-2014* de chuid an Choimisiúin, lena n-áirítear:³

- Bainistiú Fiachais agus Nósanna Imeachta Forfheidhmithe
- Réiteach Malartach ar Dhíospóidí
- Comhdhlúthú agus Athchóiriú Achtanna na gCúirteanna
- Dlí Fianaise: Fianaise Chlostráichta, Cháipéise agus Shaineolach
- Dlí Cionta Gnéasacha
- Gnéithe Dílíthiúla de Chaidrimh Theaghlaigh, lena n-áirítear cearta agus freagraí aithreacha agus ball eile an teaghlaigh
- Páistí agus an Dlí, lena n-áirítear aontú le cóir leighis
- Atáirgeadh Daonna Cuidithe
- Conarthaí Árachais

Le linn 2009, rinne an Coimisiún dul chun tosaigh suntasach i scrúdú 23 ceann de na 37 tionscadal dúshlánach atá san áireamh sa *Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí*, lena n-áirítear foilsiú Tuarascálacha deiridh ar chuid acu agus foilsiú Páipéar Comhairliúcháin ar roinnt eile. Pléitear iad seo i gCaibidil 2 thíos.

³ Féach *Tuarascáil ar an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí 2008-2014* (LRC 86-2007), ar fáil ag www.lawreform.ie, agus an liosta iomlán de 37 Tionscadal in Aguisín A sa Tuarascáil Bhliantúil seo.

Athráiteas ar an Dlí Reachtúil, Eolaire Reachtaíochta agus Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn

Ón mbliain 2006, tá an raon d'obair taighde an Choimisiúin leathnaithe chun dhá réimse bhreise gníomhaíochta, is iad sin Athráiteas ar an Dlí Reachtúil agus an tEolaire Reachtaíochta (Táblaí Cróineolaíochta na Reachtanna roimhe seo). Is é atá in Athráiteas ar an Dlí Reachtúil ná gach leasú ar Acht a ionchorprú i dtéacs amháin, rud a éascóidh rochtain ar reachtaíocht. Is ionann an tEolaire Reachtaíochta agus treoir chuardaigh ar-líne ar athruithe reachtaíochta.

Tá na ról nua seo i gcomhréir go hiomlán le sainchúram athchóirithe dlí an Choimisiúin. Sainíonn Acht 1975 (mar atá léirithe) an sainchúram seo le códú an dlí reachtúil a chuimsiú, lena n-áirítear a shimpliú, go háirithe, agus athchóiriú agus comhdhlúthú an dlí reachtúil. Tuigeann an Coimisiún freisin go bhféadfaidh na ról bheith mar chabhair do bheart níos forleithne an *Rialaithe Níos Fearr*. Pléann an Coimisiún i gCaibidil 3 agus i gCaibidil 4 na forbairtí i 2010 atá bainteach leis na réimsí breise oibre, agus go háirithe an Tuarascáil ar an Eolaire Reachtúil (a bhfuil an Dara Clár um Athráiteas ar an Dlí Reachtúil de chuid an Choimisiúin curtha san áireamh ann).

Pléann an Coimisiún i gCaibidil 5 forbairt an Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn, a chomhlánaíonn obair an Choimisiúin ar Athráiteas agus ar an Eolaire Reachtaíochta a thionóil Roinn an Taoisigh, agus a tháinig chun cinn as rannpháirtíocht sa Ghrúpa ríomh-Reachtaíochta.

RÁITEAS STRAITÉISE 2009-2011

Bhain an Coimisiún amach i 2010 an pointe leathbhealaigh dá *Ráiteas Straitéise 2009-2011* a sholáthraíonn an creat d'obair an Choimisiúin sa tréimhse trí bliana clúdaithe. Cuireann an *Ráiteas Straitéise 2009-2011* le heispéireas an Choimisiúin lena ráitis straitéise roimhe sin, agus dréachtaíodh é chun an timpeallacht dhúshlánach airgeadais ar gá do gach foras Stáit feidhmiú inti a chur san áireamh. Léiríonn an *Ráiteas Straitéise* tuairimí an Choimisiúin agus na bainisteoireachta sinsearaí ar a raibh le déanamh le ról lárnach agus páirt an Choimisiúin in athchóiriú an dlí a uasmhéadú agus le cinntiú gur fheidhmigh an eagraíocht chomh héifeachtúil agus chomh héifeachtach agus ab fhéidir léi agus gur bhain sí an úsáid ab fhearr as na hacmhainní ar fáil. Cosúil leis na ráitis roimhe sin, seasann an *Ráiteas Straitéise* do phríomhchuspóirí an Choimisiúin don tréimhse 2009-2011, lena n-áirítear freagrachtaí agus cuntasachtaí soiléire ar mhaithe le baint amach na gcuspóirí seo.

Príomhchuspóirí sa *Ráiteas Straitéise*

Shainaithin *Ráiteas Straitéise 2009-2011* an Choimisiúin 4 Phríomhchuspóir a bhfuil rún aige iad a chur i bhfeidhm thar shaol an Ráitis. Seo iad:

1. *Iad seo a leanas a thabhairt chun críche ar ardchaighdeán: scrúdú ar (1) na tionscadail a roghnaigh an Coimisiún ó na 37 Tionscadal sa Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí 2008-2014; agus (2) san áit ar cuí, na réimsí áirithe den dlí ar iarr an tArd-Aighne ar an Choimisiún iad a scrúdú.*

2. Na freagrachtaí a tugadh don Choimisiún ag an Ard-Aighne i 2006 a fheidhmiú maidir le hAthráiteas ar an dlí reachtúil

3. Na freagrachtaí a tugadh don Choimisiún ag an Ard-Aighne i 2007 a fheidhmiú maidir leis an Eolaire Reachtaíochta (Tábla Cróineolaíoch na Reachtanna roimhe seo).

4. Leanúint de bheith ag cinntiú go n-oibríonn na foirne taighde agus riaracháin le chéile agus ar ardéifeachtúlacht agus ar ardéifeachtacht chun tacú leis an Choimisiún a ról a chur i gcrích, le hardrannpháirtíocht na foirne.

Leanann an Tuarascáil Bhliantúil seo seicheamh na bPríomhchuspóirí seo. Scáthánaíonn Caibidil 2 Príomhchuspóir 1 agus soláthraíonn sí forbhreathnú ar chlár oibre an Choimisiúin i 2010, ag díriú ar an dul chun cinn a rinneadh ar na tionscadail sa Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí 2008-2014. Seasann Caibidil 3 do Phríomhchuspóir 2 agus pléann sí Athráiteas ar an Dlí Reachtúil agus pléitear Príomhchuspóir 3 i gCaibidil 4, ina bpléitear an tEolaire Reachtaíochta. Pléann an Coimisiún i gCaibidil 5 forbairt an Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn, a chomhlánaíonn obair an Choimisiúin ar Athráiteas agus ar an Eolaire Reachtaíochta a thionóil Roinn an Taoisigh, agus a tháinig chun cinn as rannpháirtíocht sa Ghrúpa ríomh-Reachtaíochta. Pléann an Coimisiún i gCaibidil 6 forbairtí i 2010 faoi Phríomhchuspóir 4, an caidreamh tábhachtach idir riarachán agus ról taighde an Choimisiúin.

MODHANNA OIBRE AGUS AN PRÓISEAS COMHAIRLIÚCHÁIN

Tá Páipéir agus Tuairiscí Comhairliúcháin an Choimisiúin bunaithe ar thaighde cúramach agus críochnúil. Tuigeann an Coimisiún fosta an tábhacht atá lena chinntiú go mbíonn aon mholadh athchóirithe bunaithe sa chleachtas. Agus moltaí á n-ullmhú, téann an Coimisiún i gcomhairle go neamhhoirmiúil le cleachtóirí dlí agus le daoine gairmiúla eile cuí agus le forais ionadaíocha. Aithnítear na léargais phraiticiúla a sholáthraíonn na teagmhálacha seo i bhfoilseacháin an Choimisiúin.

Modheolaíocht

Lena chinntiú go mbainfear amach na spriocanna atá leagtha amach sa Chlár um Athchóiriú an Dlí, cinntíonn an Coimisiún go gcuirtear Taighdeoir le gach tionscadal faoi threoir ghinearálta an Stiúrthóra Taighde. Maidir le hAthráiteas ar an Dlí Reachtúil agus leis an Eolaire Reachtaíochta, oibríonn taighdeoirí a chuirtear go sainiúil leis na réimsí seo faoi threoir beirt Bhainisteoirí Tionscadail. Le linn 2010, bhain an Coimisiún leas as ionchur taighde ó líon áirithe intéirneach. Úsáideann an Coimisiún fosta Grúpaí Oibre agus Boird Tionscadail, a soláthraíonn a mbaill a saineolas ar bhunús deonach i réimsí ina bhfuil saineolas suntasach ag teastáil. Tá liosta de na Grúpaí Oibre/Boird Tionscadail a bhí ag feidhmiú i 2010 agus a mbaill curtha san áireamh in Aguisín B.

Ag smaoineamh ar an gcastacht a bhaineann le cuid de na saincheisteanna a éiríonn, téann an Coimisiún i gcomhairle go rialta le saineolaithe ar réimsí áirithe sa dlí agus in eolas gairmiúil eile ar ábhar áirithe. Déann an Coimisiún a chuid oibre ar bhunús Clár Oibre Rollach, ina bhfuil spriocdhátaí do bhaint amach na gcéimeanna éagsúla san obair. Chun cuidiú leis an gCoimisiún monatóireacht a dhéanamh ar bhaint amach na spriocanna seo, déantar athbhreithniú rialta ar an gClár Oibre trí Phleananna Gnó ráithiúla an Choimisiúin. Tugann Caibidil 2 achoimre ar fhoilseacháin agus ar chlár oibre an Choimisiúin atá i bhfeidhm i 2010.

An Próiseas Comhairliúcháin

Tá an próiseas comhairliúcháin lárnach in obair an Choimisiúin. D'fhéadfadh roinnt cineálacha Comhairliúcháin a bheith ann. Sna céimeanna tosaigh dá thaighde, d'fhéadfadh an Coimisiún bualadh le saineolaithe nó le cleachtóirí i réimse áirithe, nó le hionadaithe ó ghrúpaí spéise. Ullmhóidh agus foilseoidh an Coimisiún páipéar ansin. Iarrfaidh an Coimisiún ansin aighneachtaí scríofa ó pháirtithe spéise ar na moltaí sealadacha a rinneadh sa Pháipéar Comhairliúcháin. Cuirfear na haighneachtaí seo san áireamh i ndrúchtú na Tuarascála Deiridh ar an ábhar, agus pléifear le haon saincheist nó le haon bhuaireamh sa Tuarascáil a eascraíonn astu. Roimh dhrúchtú na Tuarascála, réachtáiltear seimineár de ghnáth a gcuirfidh an Coimisiún cuireadh ar pháirtithe spéise agus orthu sin a chuir isteach aighneachtaí chuige.

Ón mbliain 2000, tá an Coimisiún ag cur drúcht-Bhille le gach Tuarascáil ina ndéanamann sé moltaí a éilíonn athrú reachtaíochta. Ceapann an Coimisiún gur gné thábhachtach dá théarmaí tagartha faoi Acht 1975 iad na drúchtbhíllí seo leis an drúchtreachtaíocht a chur san áireamh san áit a molann sé athchóiriú an dlí.

Maidir leis na tionscadail ar Athráiteas ar an dlí reachtúil agus leis an Eolaire Reachtaíochta, téann an Coimisiún i gcomhairle le réimse leathan de pháirtithe spéise. Cuimsíonn sé seo Oifig an Ard-Aighne, Ranna Rialtais, an tOireachtas, gairm an dlí agus an pobal amuigh ansin. Leag an Coimisiún fosta béim shuntasach ar na gnéithe teicniúla a bhaineann leis an dá thionscadal le huasrochtain a chinntiú ar Ráitis Dlí Reachtúil agus le cothabháil an Eolaire Reachtaíochta a chinntiú. Chuir an Coimisiún san áireamh forbairt straitéis ríomh-Reachtaíochta an Rialtais agus athnuachan an Leabhair Reachtanna Éireannaigh i gcomhthéacs an glacadh is leithne idirnáisiúnta a bhí le *Rialú Níos Fearr*.

Cumarsáid le Ranna Rialtais

Tá sé de nós ag an gCoimisiún le mórán blianta cumarsáid a dhéanamh le ranna rialtais ar na tionscadail a bhfuil siad ag obair orthu nó ar dócha iad a bheith ag obair orthu in aicearracht. Tá socrú ag an gCoimisiún fosta leis an Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí, a sholáthraíonn cruinnithe débhlíantúla le ceisteanna comhspéise a athbhreithniú, maidir leis an dlí coiriúil agus leis an dlí sibhialta. Éascaíonn na cruinnithe seo plé idir an Coimisiún agus an Roinn ar cheisteanna a bhfuil siad ag tabhairt aghaidhe orthu agus ar dhul chun cinn sa phróiseas reachtúil.

Cruinnithe le Coistí an Oireachtais

Ón mbliain 1998, tá cruinnithe tréimhsiúla tionólta ag an gCoimisiún le Comhchoiste an Oireachtais um Cheart, Chomhionannas, Chosaint agus Chearta Ban le clár oibre an Choimisiúin a phlé. Is mór ag an gCoimisiún na cruinnithe leis an gCoiste. Ina theannta sin, bhí cruinnithe ag an gCoimisiún le Coistí eile an Oireachtais ó am go chéile. Phléigh an Coimisiún agus an Coiste um Chuntais Phoiblí ar an 25 Márta 2010 an *Tuarascáil ar Fhiosrúcháin Phoiblí, Binsí Fiosrúcháin san áireamh*. Ar an 21 Meitheamh, chíor agus phléigh an Comhchoiste um Ghnóthaí Rialála Geilleagair leis an gCoimisiún an obair leanúnach i 2010 a bhain le fiachas pearsanta, rud a raibh an Tuarascáil dheireanach de chuid an Choimisiúin ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiachais mar thoradh air, tuarascáil a bhí mar chúlra don Chomhdháil Bhliantúil um Athchóiriú an Dlí de chuid an Choimisiúin a phléitear láithreach thíos.

Comhdháil Bhliantúil ar Athchóiriú an Dlí

Ón mbliain 2004 anall, tá an Coimisiún ag óstáil Comhdháil Bhliantúil um Athchóiriú an Dlí ag baint le Clár an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí agus leis an gclár rollach oibre. Soláthraíonn an chomhdháil seo an deis don Choimisiún páirtithe a bhfuil suim acu san ábhar a dhéanamh rannpháirteach sa phlé praiticiúil ar thionscadal sainiúil. Dhírigh Comhdháil Bhliantúil 2009 ar cheist choigilteach ag baint le Bainistiú Fiachais Phearsanta agus le Forfheidhmiú Fiachais. Cuireadh an Chomhdháil ar siúl i

gCaisleán Bhaile Átha Cliath agus d"fhreastail trasghearradh an lucht déanta beartais (lena n-áirítear iad siúd laistigh de Ranna Rialtais), cleachtóirí dlí, ionadaithe ó na seirbhísí airgeadais agus ón tsochaí shibhialta uirthi. Cheadaigh sé seo díospóireacht ar Thuarascáil mhionsonraithe an Choimisiúin ar an tsaincheist seo a foilsíodh ag an am céanna agus a mhol athchóiriú fairsing an réimse seo: féach an plé ar an Tuarascáil i gCaibidil 2.

Comhdhálacha, Cuirteanna agus Teagmhálacha leis na Meáin

Is minic a dhéanann Coimisinéirí agus an fhoireann taighde freastal ar sheimineáir agus ar chomhdhálacha poiblí. Coinnítear i dteagmháil fosta le forais athchóirithe dlí trí fhreastal ar sheimineáir ag baint le hábhar agus trí óstáil cuirteanna ó fhorais athchóirithe eile. I 2010, d"fhreastail an Coimisiún ar chruinniú bliantúil na cúig choimisiún um Athchóiriú an dlí (iad siúd de chuid Shasana agus na Breataine Bige, na hAlban, Thuaisceart Éireann, Gheirsí agus na hÉireann), a cuireadh ar siúl i Londain i 2010. Sa bhreis air sin, déantar eisiúintí nuachta agus preasa a dháileadh chuig na meáin san am céanna a gcuirtear Páipéar Comhairliúcháin nó Tuarascáil amach. Feidhmíonn Stiúrthóir ar Thaighde agus Choimisinéirí mar urlabhraithe meán don Choimisiún. Tá mionsonraí ar chomhdhálacha ar freastail an Coimisiún orthu agus a raibh sé páirteach iontu le linn 2010, mar aon le cuirteanna chuig agus ó fhorais athchóirithe dlí le fáil in Aguisín C.

CAIBIDIL 2

ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ: FOILSEACHÁIN, CLÁR ROLLACH OIBRE AGUS FEIDHMIÚ OBAIR AN CHOIMISIÚIN I 2010

INTREOIR

Sa chaibidil seo, tugann an Coimisiún imlíne ar ábhar a phríomhfhoilseachán (Tuarascálacha agus Páipéir Chomhairliúcháin) a foilsíodh le linn 2010 agus na gnéithe eile a bhaineann lena Chlár Rollach Oibre. Tugann an Chaibidil seo fosta imlíne ar fhorbairtí bainteacha i 2010 ag baint le feidhmiú moltaí ar athchóiriú a rinne an Coimisiún.

Tuarascálacha agus Páipéir Chomhairliúcháin i 2010

I 2010, d'fhoilsigh an Coimisiún 7 dTuarascáil agus 3 Pháipéar Comhairliúcháin. Seo iad:

- *Tuarascáil Eatramhach ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiachais* (LRC 96-2010)
- *Tuarascáil ar Chomhdhlúthú agus Athchóiriú Achtanna na gCúirteanna* (LRC 97-2010)
- *Tuarascáil ar Réiteach Malartach ar Dhíospóidí: Idirghabháil agus Idir-réiteach* (LRC 98-2010)
- *Tuarascáil ar Chionta Tosaigh* (LRC 99-2010)
- *Tuarascáil ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiachais* (LRC 100-2010)
- *Tuarascáil ar Ghnéithe Dílíthiúla Caidrimh Theaghlaigh* (LRC 101-2010)
- *Tuarascáil ar an Eolaire Reachtaíochta* (LRC 102-2010)

- *Páipéar Comhairliúcháin ar Sheirbhís Ghiúiré* (LRC CP 60-2010)
- *Páipéar Comhairliúcháin ar Chlóstrácht i gCásanna Sibhialta agus Coiriúla* (LRC CP 61-2010)
- *Páipéar Comhairliúcháin ar Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn* (LRC CP 62-2010)

Bhain na foilseacháin seo le 8 dtionscadal faoin *Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí 2008-2014* de chuid an Choimisiúin, chomh maith le hobair an Choimisiúin ar Athráiteas ar an Dlí Reachtuil, ar an Eolaire Reachtaíochta agus ar Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn.

Clár Rollach Oibre i 2010

Bhain dul i ngleic gníomhach ar 20 ceann de na 37 tionscadal sa *Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí 2008-2014* le clár rollach oibre an Choimisiúin le linn 2010. Tá an Coimisiún tiomanta lena chinntiú go ndéanfar dul chun cinn, faoi réir na n-acmhainní atá ar fáil, ag an staid is luaithe de shaol an Tríú Clár sa dóigh is go gcríochnófar é taobh istigh den chreat seacht mbliana is léir.

Forbairtí i 2010 ar Fheidhmiú Mholtaí an Choimisiúin

Maidir le feidhmiú mholtaí an Choimisiúin de, bhain roinnt Achtanna a rith an tOireachtas i 2009 le feidhmiú moltaí a rinne an Coimisiún. Orthu sin bhí *an tAcht Uchtaithe 2010, an tAcht um Pháirtnéireacht Shibhialta agus um Chearta agus Oibleagáidí Áirithe de chuid Comhchónaitheoirí 2010* (Alt 15 ar Chomhchónaitheoirí) agus *an tAcht Fíneálacha 2010*. Chuimsigh siad seo *an Bille um Fhorbairtí Ilaonad*

2009 (a achtaíodh san *Acht um Fhorbairtí Ilaonad 2011*), an *Bille um Cheartas Coiriúil (Fianaise Dhlí-Eolaíochta agus Córas Bunachair Sonraí DNA) 2010*, an *Bille um Cheartas Coiriúil (Cosaint agus an Teaghais) 2010* agus an Bille um an Dlí Sibhialta (Forálacha Ilghnéitheacha) 2010 (dliteanas sibhialta samárach agus deonach).

Tá tugtha faoi deara fosta ag an gCoimisiún gur bunaíodh fosta 2 Scéim Bhillí a d'fhoilsigh an Roinn Dlí agus Cirt, agus Athchóirithe Dlí, arís go hiomlán nó i bpáirteanna ar mholtaí de chuid an Choimisiúin. Tá rannóg ar leith ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin www.lawreform.ie tógtha suas le forbheathnú ginearálta ar fheidhmiú Thuarascálacha uile an Choimisiúin, agus tugtar seo suas chun dáta ar bhonn rialta.

Ceannteidil a úsáidtear le hobair an Choimisiúin i 2010 a phlé.

Déantar plé ar ábhar na caibidle seo faoi na 8 gceannteideal ginearálta seo a leanas, atá bunaithe den chuid is mó ar na ceannteidil sa *Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí 2008-2014*:

1. An Córas Dlí agus Dlí Poiblí
2. An Dlí Fianaise
3. Dlí Coiriúil
4. Dlí Talún agus Iontaobhais
5. Dlí Teaghlaigh
6. Sainghrúpaí agus Grúpaí Soghonta i Sochaí atá ag Athrú
7. Teicneolaíocht, Nuálaíocht agus an Duine Aonair
8. Dlí Tráchtála agus an Dlí Oibleagáidí

1. AN CÓRAS DLÍ AGUS DLÍ POIBLÍ

Athráiteas ar an Dlí Reachtúil

I 2010, chuir an Coimisiún i gcrích go suntasach a *Chéad Chlár um Athráiteas ar an Dlí Reachtúil* trí chur i gcrích 70 dréacht-Athráiteas a chuir an tArd-Aighne ar aghaidh chun deimhnithe de réir an *Achta um an Dlí Reachtúil (Athráiteas) 2002*. D'fhoilsigh an Coimisiún freisin an *Dara Clár um Athráiteas ar an Dlí Reachtúil* ina *Thuarascáil ar an Eolaire Reachtaíochta (LRC 102 – 2010)*. Pléitear Athráiteas ar an Dlí Reachtúil go mion i gCaibidil 3, thíos.

Eolaire Reachtaíochta

Bhain an Coimisiún amach i 2010 a aidhm leis an Eolaire Reachtaíochta a athrú chun dáta don tréimhse 2006 – 2010. I mí Iúil 2010, chuaigh an t-ábhar nuashonraithe (a thug an tEolaire Reachtaíochta suas chun dáta go mí Aibreáin 2010) beo ar an Leabhar Reachtanna Éireannach (eISB), atá á óstáil ag Oifig an Ard-Aighne www.irishstatutebook.ie agus d'fhoilsigh an Coimisiún ina dhiaidh sin a Thuarascáil ar an Eolaire Reachtaíochta (LRC 102 - 2010). Pléitear An tEolaire Reachtaíochta go mion i gCaibidil 4, thíos.

Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn

Ag teacht chun cinn as a rannpháirtíocht in obair an Ghrúpa ríomh-Reachtaíochta a thionóil Roinn an Taoisigh, d'fhoilsigh an Coimisiún a Pháipéar Comhairliúcháin ar Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn (LRC CP 63 – 2010). Is é atá anseo liosta de na 2,000 Acht de chuid an Oireachtais (de bhreis agus 3,000 a achtaíodh ón mbliain 1922) atá go fóill ar an leabhar reachtanna. Rangaítear an liosta seo faoi 36 ceannteideal ábhair. Pléitear an Liosta Rangaithe go mion i gCaibidil 5 thíos.

Seirbhís Ghiúiré

I 2010, d'fhoilsigh an Coimisiún a *Pháipéar Comhairliúcháin ar Sheirbhís Ghiúiré* (LRC CP 60 – 2010) (An Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 1), a scrúdaíonn cáiliú,

cáilitheacht agus próisis roghnúcháin do ghiúiréithe, agus saincheisteanna bainteacha. Is é seo an chéad anailís fairsing de sheirbhís ghiúiré ó achtú *Acht na nGiúiréithe 1976*. Cuireann an Páipéar Comhairliúcháin san áireamh buarthaí nach roghnaítear giúiréithe atá ionadaíoch don phobal mar gheall ar na próisis reatha i leith roghnú giúiréithe.

Ar na moltaí sealadacha a rinne an Coimisiún, tá na nithe seo a leanas: gur cheart go gcuirfí saoradh aonair “i leith cúis mhaith” isteach in ionad an ilsaortha reatha ó sheirbhís ghiúiré a úsáideann mórán daoine gairmiúla agus fostaithe sa tseirbhís phoiblí; gur cheart go mbeadh painéil ghiúiré bunaithe ar an gclár toghthóirí do thoghcháin áitiúla agus Eorpacha, ag ligean do roghnú saoránach Éireannach agus saoránach an AE agus cónaitheoirí fadtéarmacha (cúig bliana) araon do sheirbhís ghiúiré; gur cheart go gceadófaí iarchur seirbhíse 12 mhí ar a mhéad do ghiúróirí, gur cheart nach gcuirfí cosc ar aon duine seirbhís ghiúiré a dhéanamh mar gheall ar mhíchumas fisiciúil amháin; gur cheart go n-aithneofaí gurbh ionann cumas agus an t-aon riachtanas cuí maidir le seirbhís ghiúiré; gur cheart go bhfreastalófaí do ghiúróirí lagamhairc agus lagéisteachta chun cuidiú leo tabhairt faoi dhualgais an ghiúróra; agus gur cheart go dtabharfaí líofacht i mBéarla isteach mar riachtanas do gach giúróir.

Ceistíonn an Coimisiún freisin ar cheart go laghdófaí líon agóidí na ngiúróirí gan aon ghá cúis a thabhairt (“agóidí gan chúis” nó “agóidí foráilteacha) ó sheacht n-agóid faoi láthair don ionchúiseamh agus don chosaint araon nó nár cheart. Sa Pháipéar Comhairliúcháin, iarrann an Coimisiún aighneachtaí ar ar cheart go n-íocfaí costais áirithe le giúróirí, go háirithe giúróirí féinfhostaithe, lena gcostais dhíreacha as póca a chlúdach nó nár cheart. Molann an Coimisiún go sealadach gur cheart go soláthrófaí an tSeirbhís Chúirteanna faisnéis ag míniú cén fáth nár cheart go ndéanfadh giúróirí imscrúduithe neamhspleácha ná cuardaigh idirlín faoi chás. Iarrann an Coimisiún freisin aighneachtaí ar ar cheart go leasófaí an ceart chun iniúchadh a dhéanamh ar phainéal an ghiúiré nó nár cheart.

Bainistiú Fiachais agus Forfheidhmiú Fiachais

D'fhoilsigh an Coimisiún i 2010 *Tuarascáil Eatramhach ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiachais* (LRC 96 – 2010) agus *Tuarascáil mhionsonraithe ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiachais* (LRC 100 – 2010) (*an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí*, Tionscadal 2). Lean siad ar aghaidh ón *bPáipéar Comhairliúcháin ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiachais* (LRC CP 56-2009). Rinne an Páipéar Comhairliúcháin 122 moladh sealadach i leith athchóirithe ar fud raon leathan agus ilchineálach saincheisteanna. Orthu sin tá: bearta coisceacha chun aghaidh a thabhairt ar fhiachas pearsanta ag céim luath, idirghabhálacha le deacrachtaí fiachais a réiteach ar dhóigh éifeachtach; an díth atá ann le próisis fhorfheidhmithe fiacha a dhéanamh cothrom leis na caighdeáin is fearr idirnáisiúnta; úsáideacht na príosúnachta mar mheán forfheidhmithe a cheistiú; agus seo a chur i gcomhthéacs athruithe ábhartha ar chreat seirbhísí rialaithe airgeadais. Mhol an Coimisiún go bhféadfadh forais eile, ar nós na Roinne Airgeadais agus an Rialtóra Airgeadais roinnt réimsí eile a phlé.

Mar gheall ar phráinn na bhfadhbanna fiachais phearsanta a aithníodh sa Pháipéar Comhairliúcháin ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiachais, chuir an Coimisiún ar bun i mí Eanáir 2010 Grúpa Oibre ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiachais chun réitigh a thabhairt anuas a d'fhéadfaí cur i bhfeidhm go gearrthéarmach. Tá *an Tuarascáil Eatramhach ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus a Fhorfheidhmiú Fiachais* (LRC 96-2010) difriúil le gnáthchineál Tuarascála an Choimisiúin, a mbíonn moltaí ar athchóiriú an dlí ann go minic. Ina áit sin, is é atá sa Tuarascáil Eatramhach na gnéithe mionsonraithe de Phlean Gníomhaíochta 14 Phointe a tháinig as plé an Choimisiúin leis an nGrúpa

Oibre. Is ionann príomhchuspóirí Phlean Gníomhaíochta 14 Phointe na Tuarascála Eatramhaí agus na nithe seo a leanas:

1. Forbairt bhreise ar Ráiteas Caighdeánach Airgeadais ag teacht as Athbhreithniú ar Phrótacal Oibriúcháin IBF-MABS um Bainistiú Fiachais. Beidh olltionchar praiticiúil aige seo mar go soláthróidh sé, mar a luann an Coimisiún sa Tuarascáil Eatramhach, caighdeán comhaontaithe Éireannach le measúnú a dhéanamh ar ioncam iomlán agus ar eisíocaíochtaí an duine aonair.
2. Leathnú Phrótacal Oibriúcháin IBF-MABS ar Bhainistiú Fiachais: tabharfaidh sé seo freisin tuilleadh institiúidí airgeadais agus creidiúnaithe eile isteach i bpróiseas bainistithe fiachais comhaontaithe go náisiúnta, ionas go gcuirfidh sé san áireamh, ní amháin baill IBF (mar atá faoi láthair), ach comhair chreidmheasa agus, go hionchasach, na “híochtaí fophríomha”, mar a dtugtar orthu, chomh maith le comhlachtaí fóntas.
3. Tiomsú agus leithdháileadh faisnéis chuimsitheach d'fhéichiúnaithe tomhaltóirí, ag baint úsáid as láithreán gréasáin tiomnaithe (micrealáithreán). Sholáthróidh sé seo ionad ilfhreastail den fhaisnéis go léir atá ar fáil, bunaithe ar ábhar mionsonraithe a tiomsaíodh sa Tuarascáil Eatramhach.
4. Moladh an Choimisiúin agus bhainisteoireacht na Seirbhíse Cúirteanna do Phrótacal Réamh-Ghníomhaíochta i leith Cásanna Fiachais Tomhaltóirí, bunaithe ar Samhail-rialacha Reachtúla na Cúirteanna a leagtar amach sa Tuarascáil Eatramhach. Gearrfaidh sé seo riachtanas éigeantach ar chreidiúnaithe litir rabhaidh a eisiúint sula dtabharfaidh siad imeachtaí fiachais.
5. Moladh an Choimisiúin stádas na gcód reachtúil cleachtais in imeachtaí cúirte a shoiléiriú, mar shampla, Cód Tomhaltóirí an Rialóra Airgeadais. Níl sé soiléir, faoi láthair, an féidir le cúirteanna neamh-chomhlíonadh leis an gCód Tomhaltóirí a chur san áireamh trí réiteach chun ordú deiridh a bhacadh (a chur ar athlá) nó chun costais dlí a dhiúltú.
6. Moladh an Choimisiúin an tréimhse feithimh d'iarratas scaoilte a laghdú faoin Acht Féimheachta 1988 ón tréimhse reatha de 12 bhliain go sé bliana, nó níos lú. Ní rachadh sé seo i bhfeidhm ar na sriantaí mionsonraithe sa dlí féimheachta faoi láthair, ach b'ionann seo agus cloch bheag chora i dtreo athchóirithe ní ba chuimsithí, rud a bheartaíonn an Coimisiún ina Thuarascáil deiridh, atá pléite thíos.

Tá 200 moladh i leith athchóirithe i *dTuarascáil deiridh ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiachais* (LRC 100-2010) an Choimisiúin, agus cuirtear san áireamh ann freisin dréacht-*Bhille um Dhócmhainneacht Pearsanta* agus dréacht-Chinn an Bhille leis an *Acht Féimheachta 1988* a leasú. Ar na moltaí a rinneadh i dTuarascáil an Choimisiúin, tá na nithe seo a leanas:

1. Dhéanfadh Oifig Forfheidhmithe Fiachais bheag maoirseacht ar na socruithe nua neamhbhreithiúnacha réitigh fiachais. Sholáthróidh sí seo réiteach éifeachtúil agus costas-éifeachtúil i leith dócmhainneacht phearsanta a chuirfeadh san áireamh cearta na gcreidiúnaithe agus na bhféichiúnaithe araon. Is é is dóichí go mbainfidh daoine a bhfuil leibhéil fiachais measartha íseal agus sócmhainní acu an leas ba mhó as an bpróiseas nua seo (lena n-áirítear fiachais bheaga ghnó-bhainteacha). Faoi mholtaí an Choimisiúin, is gá go gcomhaontaíonn 60% de chreidiúnaithe le haon réiteach molta fiachais. Is dócha, mar sin de, go mbeidh cásanna a mbeidh daoine saibhre (nó daoine a bhí saibhir roimhe sin) i gceist iontu go fóill á réiteach i bpróiseas féimheachta bunaithe san Ard-Chúirt sa deireadh.
2. *Dhá phróiseas nua: Socrú Réitigh Fiachais agus Ordú um Fhaoiseamh ó Fhiachas.* Chuimsigh an Oifig Forfheidhmithe Fiachais aonad beag neamhspleách, an Oifig Réitigh Fiachais, agus cheadódh sé seo painéal iontaobhaithe Dócmhainneachta Pearsanta, á cheapadh tar éis nós imeachta tairiscintí poiblí agus faoi réir caighdeán reachtúil. Dhéanfadh iontaobhaí Dócmhainneachta Pearsanta bainistiú ar Shocrú Réitigh Fiachais, rud a bheadh oiriúnach d'fhéichiúnaithe a

“d’fhéadfadh” cuid dá bhfiachas ar a laghad a íoc. I Socrú Réitigh Fiachais, dhéanadh creidiúnaithe agus féichiúnaithe ceangaltas ina cheangal dlí, ina naisíocfadh an féichiúnaí méid comhaontaithe d’fhiachas pearsanta le creidiúnaithe thar tréimhse suas go cúig bliana. Ag deireadh na tréimhse seo, mheasfaí go mbeadh an fiachas ina iomláine íoctha. Ní bheadh próiseas an tSocráithe Réitigh Fiachais ar fáil ach do dhuine a dhéanadh le hintinn mhaith agus a thabharfadh nochtadh iomlán dá shócmhainní go léir; mura dtabharfadh sé é seo, chuirfí deireadh leis an bpróiseas agus d’fhéadfaí an féichiúnaí bheith á ionchúiseamh. Dá gcomhlíonadh an féichiúnaí an Socrú Réitigh Fiachais, bheadh sé/sí ábalta “tosú as an nua” a bheith aige/aici gan aon dochar a dhéanamh dá rátáil chreidmheasa phearsanta. Maidir le féichiúnaithe a bhfuil a gcúinsí chomh holc gur beag a ionchas aon fhiachas a aisíoc (an féichiúnaí “nach bhfuil ábalta íoc” nó cás “gan sócmhainní, gan ioncam”), d’fhéadfadh an Oifig Forfheidhmithe Fiachais, i gcomhar leis an tSeirbhís Bhuiséadta agus Chomhairle Airgid (SBCA), *Ordú um Fhaoiseamh ó Fhiachas* a eisiúint. Bheadh sé seo ina Ordú aonuaire, agus d’aithneodh sé réadúlacht an fhéichiúnais nach bhféadfaí a aisíoc laistigh de thréimhse ama intuartha. Mura mbeadh athrú mór ar chúinsí an fhéichiúnaí, b’ionann tionchar an Ordaithe seo freisin agus go measfaí go bhfuil an fiachas urscaoilte.

3. *Meicníochtaí Forfheidhmithe Fiachais comhréireacha agus iomlánaíocha*. Bheadh ar an Oifig Forfheidhmithe Fiachais cinntiú go mbeadh aon mheicníocht forfheidhmithe fiachais comhréireach (an mheicníocht is sriantaí agus is éifeachtaí) agus go mbeadh íoschaighdeán maireachtála ag an bhféichiúnaí ar mhaithe leis/léi agus lena leanaí cleithiúnacha. Ina theannta sin, is gá go bhfuil aon mheicníocht bunaithe ar léargas iomlán d’fhéichiúnas an duine (an cur chuige iomlánaíoch ar fhiachas). Cinntíonn sé seo go gcruthaítear cothromaíocht chuí idir na creidiúnaithe agus na féichiúnaithe i gcás ar leith. Ciallaíonn sé freisin nach mbeidh baint ag creidiúnaithe agus féichiúnaithe leis na próisis forfheidhmithe fiachais chostasacha agus go minic gan toradh atá i bhfeidhm faoi láthair. Bheadh an Oifig Forfheidhmithe Fiachais ábalta úsáid a bhaint as réimse leathan meicníochtaí forfheidhmithe. Orthu siúd, tá: orduithe tráthchoda, orduithe astaithe fiachais; orduithe astaithe tuilleamh; agus orduithe urghabhála earraí. Féadfar úsáid a bhaint astu i gcomhar a chéile, más cuí. Chuirfeadh siad seo isteach in ionad na bpróiseas as dáta ar cuireadh tús leo mórán céadta í shin. Thiocfadh an t-ordú urghabhála earraí isteach in ionad an nós imeachta reatha ar a dtugtar “forfheidhmiú in aghaidh earraí” agus an ordaithe ar a dtugtar “fieri facias.” Bhí an t-ordú fieri facias (a ghiorraítear mar “fi fa” uaireanta) sa Mheánaois nuair a eisíodh orduithe cúirte i Laidin. Ordaíodh an t-oifigeach a rinne an t-ord, sirriam de ghnáth, “quod fieri facias de bonis et catallis, etc.” Is é an t-aistriúchán litriúil de na focail Laidine seo “go dtrúigeann tú go bhfuil na hearraí agus na hairnéisí agat, srl”. Ba é a bhí i gceist anseo, dáiríre, gur cheart go “slánódh” nó go bhfaigheadh an sirriam go leor airgid chun an fiachas dlí a aisíoc chun cloí leis an méid a sainíodh in ordú cúirte an chreidiúnaí (breithiúnas). Molann an Coimisiún freisin deireadh glan a chur le príosúnacht mar gheall ar neamhíoc fiachais, fiú maidir le daoine “a fhéadfaidh íoc”. Leagann an Coimisiún amach sa Tuarascáil an Líon mór argóintí in aghaidh úsáid na príosúnachta i gcásanna fiachais, argóintí a seasann obair fhadtéarmach na nIonad Comhairle Dlí Saor In Aisce (ICDSA) dóibh. Molann an Coimisiún gur cheart go n-ionchúiseofaí na daoine a “fhéadfaidh íoc” agus a dhiúltaíonn go toiliúil ordú cúirte a chomhlíonadh, ach gurbh ionann an smachtbhanna iomchuí agus ordú seirbhíse pobail. Thiocfadh sí seo isteach in ionad an *Achta um Féichiúnaithe (Éire) 1872* agus na *nAchtanna um Fhorfheidhmiú na nOrduithe Cúirte 1926 go 2009*.
4. *An dlí um dhócmhainneacht phearsanta bhreithiúnach: athchóiriú an Achta Féimheachta, 1988*. Molann an Coimisiún roinnt athchóirithe suntasacha sa chóras reatha féimheachta breithiúnaí (bunaithe san Ard-Chúirt), atá á rialáil faoi láthair ag an *Acht Féimheachta, 1988*. Is meicníocht oiriúnach é an próiseas féimheachta breithiúnaí go fóill chun déileáil le cásanna casta móra nó le cásanna nach féidir a

réiteach trí úsáid an phróisis mholta neamhbhreithiúnaigh (mar shampla, mar nach ndearna an féichiúnaí le hintinn mhaith). Seo iad na príomh-mholtaí: scaoileadh uathoibríoch ó fhéimheacht tar éis trí bliana, faoi réir (a) fhágáil eastát iomlán an fhéichiúnaí (teach san áireamh) san fhéimheacht; agus (b) ligean do Shannáí Oifigiúil i bhFéimheacht na hArd-Chúirte an féichiúnaí a ordú aisíocaíochtaí a íoc go ceann 5 bliana ar a mhéad; méadú ó €1,900 go €50,000 san íos-leibhéal fiachais ag teastáil chun achainí féimheachta creidiúnaí a thabhairt; laghdú suntasach ar líon na bhfiachas tosaíochta i bhféimheacht (fiachais loncaim san áireamh); tabhairt isteach córais d'fhéimheacht atá cosúil leis na nósanna imeachta i leith theorannú agus dhícháiliú na stiúrthóirí cuideachta.

5. *Rialú na ngealltanais bailithe fiachais*. Thabharfaí córas ceadúnaithe le gealltanais bhailithe fiachais a rialú, rud ar thug comhlachtaí ionadaíochta tacaíocht dó cheana féin. Chuirfeadh sé seo cóid dheonacha chleachtais ar bhonn reachtúil. Dhéileálfadh an córas ceadúnaithe le gealltanais neamhghairmiúla bhailithe fiachais agus, níos tromchúisí fós, bailitheoirí fiachais atá rannpháirteach i ngníomhartha coiriúla ar nós ciaptha. Ceapann an Coimisiún gur cheart go mbreathnfaí ar rialú na ngealltanais bailithe fiachais sa chomhthéacs níos forleithne de na comhairleoirí rialaithe airgid a fhéadfaidh bheith mar chuid de *Bhille Athchóirithe an Bhainc Lárnaigh* a fhoilseofar roimh i bhfad. Cé go mbaineann comhairle airgid agus bailiú fiachais le gníomhaíochtaí éagsúla, tá siad ceangailte go dlúth le chéile agus molann an Coimisiún gur cheart go mbeadh comhlacht rialála amháin freagrach as ceachtar acu.

Barántais Chuardaigh agus Barántais Bhinsí

I 2010, rinne an Coimisiún an-dul chun cinn chun *Tuarascáil ar Bharántais Chuardaigh agus ar Bharántais Bhinsí* (3ú Clár um Athchóiriú ar an Dlí, Tionscadal 3) a chur i gcrích tar éis fhoilsiú a *Pháipéir Chomhairliúcháin ar Bharántais Chuardaigh* (LRC CP 58-2009). Léiríonn an Páipéar Comhairliúcháin go bhfuil thar 100 Acht ar leith agus chóir a bheith 200 Rialachán Aire a údaraíonn an Garda Síochána cur isteach ar an Chúirt Dhúiche do bharántais chuardaigh. Tá rialacha éagsúla in an-chuid díobh seo maidir le hiarraidh ar bharántais chuardaigh agus iad a eisiúint agus a fhorghníomhú. Mhol an Coimisiún go sealadach gur cheart go gcuirfí isteach creat d'Acht na mBarántas Chuardaigh ina mbeadh na gnáthrialacha á gcur i bhfeidhm, á n-eisiúint agus á gcur i gcrích in ionad breis agus ná 100 Acht ar leith seo. Taispeánann an Páipéar Comhairliúcháin fosta gur gá Achtanna atá sainiúil maidir le hearnáil a choinneáil, nó is iontu atá pointí mionsonraithe nach bhféadfaí aghaidh a thabhairt orthu in Acht creatlaigh. Mar shampla, leasaigh *An tAcht Comhlachtaí (Leasú) 2009* cumhachtaí Oifig an Stiúrthóra um Fhorfheidhmiú Corparáideach (ODCE) le háitribh a chuardach maidir le cionta sainiúla. Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún a Thuarascáil ar an réimse seo a fhoilsiú i 2011.

Teorannú Caingne

I 2010, thosaigh an Coimisiún d'fhoilsigh an Coimisiún *Páipéar Tuarascáil ar Theorannú Caingne* (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 4), tar éis fhoilsiú a *Pháipéir Chomhairliúcháin ar Theorannú Caingne* (LRC CP 54-2009). Nótálann an Páipéar Comhairliúcháin go bhfuil seacht dtréimhse teorannaithe i gceist le *Reachtaíocht Teorannuithe 1957* (1, 2, 3, 6, 12, 30, 60 bliain) a bhaineann le réimse leathan de chaingne sibhialta. Molann an Páipéar Comhairliúcháin go sealadach go mbeadh: (1) tréimhse teorannaithe bhunúsach amháin a fheidhmeofar go coiteann, a rithfidh ar feadh dhá bhliain; nó (2) trí thréimhse teorannaithe bhunúsacha a mbeidh feidhmiú sainiúil, bliana, dhá bhliain nó sé bliana leo; go rithfeadh an tréimhse teorannaithe bhunúsach ó dháta feasachta an ghearánaí; go mbeadh tréimhse teorannaithe deiridh (stopadh fada) de 12 bhliain ann; go bhfeidhmeodh an tréimhse teorannaithe deiridh do chásanna conartha agus tairt, ar a n-áireofaí caingne gortuithe pearsanta; agus go bhféadfaí rogha bhreithiúnach bheith ann leis na teorainneacha ama a shíneadh i gcásanna ar leith (mar shampla, i gcásanna ag baint le teagmháil le haispeist. Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún a Thuarascáil ar an réimse seo a fhoilsiú go mall i 2011 nó go luath i 2012.

Réiteach Malartach ar Dhíospóidí

Sa bhliain 2010, d'fhoilsigh an Coimisiún a Thuarascáil ar Réiteach Malartach ar Dhíospóidí: Idirghabháil agus Idir-réiteach (LRC 98 – 2010) (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 5), a tháinig i ndiaidh an Pháipéir Chomhairliúcháin ar Réiteach Malartach ar Dhíospóidí (LRC CP 50-2008). Rinne an Tuarascáil breis agus 100 moladh athchóirithe agus folaíonn sí freisin an dréacht de Bhille um Idirghabháil agus Idir-réiteach. Tugann an Tuarascáil dá haire go bhfuil idirghabháil agus idir-réiteach á n-úsáid níos minice chun socruithe comh-inghlactha ar chásanna sibhialta agus tráchtála a bhaint amach. Orthu siúd, tá: éilimh bheaga agus mhóra tráchtála agus tomhaltóra, díospóidí fostaíochta, cliseadh teaghlaigh, éilimh mhíochaine agus díospóidí réadmhaoine.

I measc na bpríomh-mholtaí sa Tuarascáil ná gur cheart go n-achtófaí reachtaíocht de réir dhréacht an Choimisiúin den Bhille um Idirghabháil agus Idir-réiteach, reachtaíocht a shainíonn go soiléir a bhfuil i gceist in idirghabháil agus in idir-réiteach, lena n-áirítear na difríochtaí eatarthu (luann an Bille go bhféadfaidh idirghabhálaí cuidiú a thabhairt do na páirtithe teacht ar chomhaontú, agus go bhféadfaidh eadránaí moladh a thabhairt do na páirtithe leis an díospóid a réiteach). Ba cheart freisin go leagfaí amach príomh-phrionsabail idirghabhála agus idir-réitigh, lena n-áirítear: is próisis dheonacha iad: rialaíonn na páirtithe iad; tá rúndacht ag teastáil sna próisis; agus is gá go ndeimhnítear á gcaighdeán ag caighdeáin atá luaite go soiléir. Molann an Tuarascáil freisin go bhféadfar tús a chur le hidirghabháil agus le hidir-réiteach: (a) go neamhspleách ó imeachtaí cúirte nó (b) i gcás ina molann cúirt iad tar éis thús na n-imeachtaí cúirte.

Molann an Tuarascáil gur cheart go mbackfadh (go stadfadh) na cúirteanna imeachtaí cúirte, i gcás ina gcuirfeadh páirtithe clásal idirghabhála nó idir-réitigh i gconradh, agus seasann sé don chur chuige i gcás na hArd-Chúirte i 2009, *Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte v Keogh* [2009] IEHC 419. Molann sí freisin gur cheart go dtabharfadh an Rialtas “gealltanais ADR,” faoinar ghá do Ranna Rialtais agus comhlachtaí Stáit athbhreithniú agus iarracht a dhéanamh ar idirghabháil agus idir-réiteach i gcásanna iomchuí sula gcuirfeadh siad tús le himeachtaí cúirte. Maidir leis an gcostas airgeadais, mhol an Coimisiún gur cheart go roinnfeadh páirtithe, i gcoitinne, costas na hidirghabhála agus an idir-réitigh go cothrom.

Molann an Tuarascáil gur cheart go mbeadh Cód Cleachtais reachtúil ann d'Idirghabhálaithe agus d'Eadránaithe a leagfadh amach riachtanais mhionsonraithe, bunaithe ar chaighdeáin idirnáisiúnta inghlactha, do gach idirghabhálaí agus eadránaí, lena n-áirítear riachtanais oiliúna. Ba cheart go ndéileálfai le réimsí éiritheacha ADR sa Chód Cleachtais reachtúil. D'fholódh sé seo cleachtas comhoibríoch, ina dtabharfadh comhairleoirí gairmiúla cuidiú agus comhairle go gníomhach do na páirtithe/cliaint chun teacht ar chomhaontú comh-inghlactha, ar bhonn deonach, lena ndíospóid a réiteach (i ndíospóid dlí teaghlaigh san áireamh).

Molann an Tuarascáil freisin athchóirithe i gcúinsí ar leith. I ndíospóidí dlí teaghlaigh, d'fhéadfadh tuismitheoirí agus caomhnóirí comhaontú le “plean tuismitheoireachta” a leagfadh amach sonraí an chúraim laethúil agus socruithe teagmhála lena gcuid páistí, bunaithe ar leas na bpáistí. I ndíospóid ag éirí as cúram leighis, ba cheart go mbeadh gairmithe cúram sláinte (amhail dochtúirí, fioclóirí agus altraí) ábalta leithscéal a ghabháil gan dliteanas dlíthiúil a admháil. Folaíonn an Tuarascáil agus an dréacht de Bhille um Idirghabháil agus Idir-réiteach forálacha chun Treoir an AE um Idirghabháil Trasteorann i ndíospóidí Sibhialta agus Tráchtála, 2008, 2008/52/EC, a chur i bhfeidhm.

Comhdhlúthú agus Athchóiriú Achtanna na gCúirteanna

I 2010, d'fhoilsigh an Coimisiún a *Thuarascáil ar Chomhdhlúthú agus ar Athchóiriú Achtanna na gCúirteanna* (LRC 97 – 2010) (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 6), a lean an *Páipéar Comhairliúcháin ar Chomhdhlúthú agus ar Athchóiriú Achtanna na gCúirteanna* (LRC CP 46-2007). B'ionann an Tuarascáil agus buaic an chomhartionscadail idir an Coimisiún, an tSeirbhís Chúirteanna agus an Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí. Mhol Tuarascáil an Choimisiúin gur cheart go ndéanfaí comhdhlúthú d'Achtanna reatha na gCúirteanna isteach in *Acht Cúirteanna (Comhdhlúthú agus Athchóiriú)* amháin. Is é atá in Achtanna na gCúirteanna breis agus 240 Acht san iomlán agus tháinig beagnach 150 ceann díobh roimh bhunú an Stáit i 1922. Ritheadh breis agus 100 de na hAchtanna seo ón 19ú hAois, agus tháinig roinnt acu ón 13ú hAois fiú, mar shampla an *tAcht Sirriamaí* 1215 (a bhí mar chuid den Magna Carta ón mbliain 1215.)

Mhol an Coimisiún gur cheart go n-aisghairfí beagnach 200 de na 240 Acht ina n-iomláine agus go gcuirfí dréacht de *Bhille na gCúirteanna (Comhdhlúthú agus Athchóiriú)* isteach ina n-áit, dréacht a d'fhoilsigh an Coimisiún leis an Tuarascáil. D'ionchorpraigh an dréacht-Bhille freisin roinnt athchóirithe suntasacha a mhol an Coimisiún sa Tuarascáil, leis an aidhm éifeachtacht de riarachán an chirt sna cúirteanna a fheabhsú. Chomh maith le beagnach 200 Acht Cúirteanna a ionadú le hAcht amháin agus athchóirithe fadréimseacha a dhéanamh, laghdódh an dréacht de *Bhille na gCúirteanna (Comhdhlúthú agus Athchóiriú)* líon na n-alt in Achtanna reatha na gCúirteanna ó 1,500 at go 359 alt. Mar gheall air seo, bheadh an dlí ar an réimse tábhachtach de shochaí na hÉireann inrochtana, nua-aimseartha agus le díriú ar éifeachtacht agus éifeachtúlacht an chórais chúirteanna a fheabhsú. Ar na gnéithe athchóirithe i dTuarascáil agus i ndréacht-Bhille an Choimisiúin, tá na nithe seo a leanas:

1. Éilíonn an dréacht de *Bhille na gCúirteanna (Comhdhlúthú agus Athchóiriú)* ar aon duine a bhfuil baint aige/aici le himeachtaí sibhialta cloí le “prionsabail um iompar cáis,” agus tá oibleagáid chomhfhreagrach ar na Cúirteanna bheith páirteach i “mbainistiú cáis bhreithiúnaigh.” Beartaítear na forálacha ginearálta seo forbairt a dhéanamh ar rath na nósanna imeachta um chás breithiúnach atá i bhfeidhm cheana féin i gCúirt Tráchtála na hArd-Chúirte. Sonraítear sa dréacht-Bhille: (a) gur cheart go n-aithneofaí, go saineofaí, go gcúngófaí (dá mb'fhéidir), go gcuirfí in ord tosaíochta nó go seicheamhófaí saincheisteanna idir páirtithe a luaithe agus ab fhéidir; (b) ba cheart go stiúrfaí imeachtaí ar dhóigh atá cothrom agus gasta agus ar dócha go n-íoslaghdódh sí costais na n-imeachtaí seo; agus (c) gur cheart go spreagfaí do pháirtithe úsáid a bhaint as nósanna imeachta um réiteach malartach ar dhíospóidí (ADR), más cuí, agus go n-éascófaí iad ina leith seo. Comhlánaíonn na forálacha sa dréacht-Bhille ar *ADR an Tuarascáil ar Réiteach Malartach ar Dhíospóidí: Idirghabháil agus Idir-réiteach* (LRC 98 – 2010) (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 5) de chuid an Choimisiúin a phléitear thuas, a mholann creat ginearálta reachtaíochta le haghaidh idirghabhála agus idir-réitigh (ailt 75 go 77 den dréacht-Bhille).
2. Cuirtear san áireamh sa Bhille socruithe feabhsaithe maidir leis an eolas ar an nGaeilge atá ag breithiúna na Cúirte Cuarda agus na Cúirte Dúiche i gceantair Ghaeltachta (ailt 165 agus 175).
3. Soláthraítear sa Bhille go bhféadfadh cúirteanna aitheantais na bpáirtithe a chosaint in imeachtaí sibhialta i gcásanna eisceachtúla ina bhfuil sé seo ag teastáil ó riachtanais an chirt. D'fhéadfadh sé seo feidhmiú, mar shampla, dá mbeadh gá sa todhchaí le dlíthíocht na gcásanna éillithe táirge fola ó na nóchaidí (alt 206).
4. Cuirtear san áireamh sa Bhille nós imeachta amháin chun tús a chur le cásanna coiriúla a choimre sa Chúirt Dúiche, a bhfuil idir 450,000 agus 500,000 díobh in aghaidh na bliana (tá breis agus 60% díobh, níos mó ná 300,000, bainteach le cionta um thrácht ar bhóithre (ailt 217 go 219)).

5. Cuirtear san áireamh sa Bhille freisin forálacha mionsonraithe ar úsáid Theicneolaíocht na Faisnéise agus na Cumarsáide (TFC) a chuideoidh le tionscnaimh reatha ar TFC laistigh den tSeirbhís Chúirteanna (ailt 226 go 231).
6. Soláthraítear sa Bhille gur gá go ndréchtaítear Rialacha reachtúla na Cúirte ag baint úsáid as caint dhíreach (a chuideodh le híosmhéadú chostas na n-imeachtaí cúirte), gur gá go dtacaíonn siad forbairt na bprionsabal bainistithe cáis agus go spreagann siad (mar a sholáthraítear in *ailt* 75 go 77), más cuí, úsáid as ADR (alt 259).
7. Molann an Bille deireadh a chur leis an riachtanas gur gá go gcuirtear foirmeacha faofa cúirte san áireamh i rialacha reachtúla cúirte i gcónaí, agus ligean dóibh bheith á bhfoilsíú ar leithligh, mar shampla, ar láithreán gréasáin na Seirbhíse Cúirte, www.courts.ie. Is é atá sna Rialacha Cúirte Dúiche, 1997, ná beagnach 1,000 foirm (alt 263).
8. Molann an Bille go mbunófaí suíonna na hArd-Chúirte a dhéileálann le hachomhairc ón gCúirt Chuarda i gcásanna sibhialta ar méid na n-achomharc iarbhír in aon am ar leith, agus d'ionadófaí an tsolúbthacht seo an córas reatha a éilíonn ar bhreithiúna Ard-Chúirte déileáil leis na hachomhairc seo, fiú i gcásanna nach seasfadh an líon i gceist leis an úsáid neamhéifeachtúil seo as acmhainní breithiúnacha (alt 316).

Binsí Fiosrúcháin

Bhí an *Bille um Binsí Fiosraithe 2005*, bunaithe ar dhréacht de *Bhille um Binsí Fiosraithe i dTuarascáil ar Fhiosruithe Poiblí sa Tuarascáil ar Fhiosruithe Poiblí* ar a n-áirítear *Binsí Fiosrúcháin* de chuid an Choimisiúin (LRC 73- 2005)(an Dara Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 8), ag fanacht le Céim na Tuarascála i nDáil Éireann i 2010.

2. DLÍ NA FIANAISE

Clostrácht i gCásanna Sibhialta agus Coiriúla

I 2010, d'fhoilsigh an Coimisiún a *Pháipéar Comhairliúcháin ar Chlostrácht i gCásanna Sibhialta agus Coiriúla* (LRC CP 61 – 2010) (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 8). Tagraíonn dlí na fianaise maidir le clostrácht d'aon fhianaise a thugann finné faoi fhocail a dúradh nó faoi cháipéis a chruthaigh duine eile lasmuigh den chúirt nach dtugtar i láthair na cúirte mar fhinné, i gcás ina gcuirtear fianaise i láthair le fírinne dá bhfuil i gceist sna focail nó sa cháipéis a chruthú. Aithníonn an Coimisiún sa Pháipéar Comhairliúcháin nach dtoirmisceann an riachtanas bunreachtúil um nósanna imeachta cothroma úsáid chlostrácha go hiomlán, ach go bhféadfaidh cearta an chúisí i gcúirt choiriúil riail ghinearálta a éascaíonn inghlacthacht ghinearálta chlostrácha a thoirmeasc. Seo iad na moltaí sealadacha sa Pháipéar Comhairliúcháin: i gcásanna sibhialta, ba cheart go mbeadh clostrácht inghlactha i bhfianaise go ginearálta, faoi réir coinníollacha áirithe, go háirithe an gá le réamh-fhógra a thabhairt, agus lánrogha ag an gcúirt clostrácht a chur as an áireamh i gcás ina mbeadh sé dochrach nó míthreorach; i gcásanna coiriúla, ba cheart go mbeadh, i gcoitinne, clostrácht neamh-inghlactha go fóill i bhfianaise, faoi réir eisceachtaí cuimsithe reatha ag ligean do chlostrácht bheith inghlactha; agus ba cheart go leagfaí amach i reachtaíocht na rialacha ar chlostrácht i gcásanna sibhialta agus coiriúla.

Molann an Coimisiún go sealadach freisin gur cheart go gcoinneofaí eisceachtaí cuimsithe reatha, agus foláíonn siad seo na nithe seo a leanas: taifid ghnó (atá á rialú faoi láthair, mar shampla, ag *an Acht um Fhianaise na Leabhar Baincéireachta, 1879*, agus ag *an Acht um Fhianaise Choiriúil, 1992*); admhálacha; dearbhuithe i mbéal báis (a bhfuil feidhm acu faoi láthair i gcásanna dúnmharaithe agus dúnorgana amháin); cáipéisí poiblí agus oibreacha foilsithe (á rialú faoi láthair, mar shampla, ag *an Acht um Fhianaise, 1851*, agus ag *an Acht um Fhianaise Cháipéiseach, 1925*); ráitis

spontáineacha a deirtear ag an am céanna, a bheag nó a mhór, agus an ócáid a bhfuil baint aici le cás (riail *res gestae*); agus fianaise a thugtar in imeachtaí cúirte áirithe roimhe sin. Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún Tuarascáil a fhoilsiú ar an réimse seo a d'ionchorpróidh dhá thionscadal eile ar dhlí na fianaise, ar fhianaise cháipéiseach, agus ar fhianaise shaineolach: féach thíos.

Clostrácht, Fianaise Cháipéiseach agus Fianaise Shaineolach

I 2010, thosaigh an Coimisiún obair ar Thuarascáil ilchodach ar Dhlí na Fianaise, tuarascáil a ionchorpróidh trí thionscadal sa Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí. Cuirfidh sí leis an *bPáipéar Comhairliúcháin ar Chlostrácht i gCásanna Sibhialta agus Coiriúla* (LRC CP 61 – 2010) thuas, chomh maith leis an ábhar sa *Pháipéar Comhairliúcháin ar Fhianaise Leictreonach agus Cháipéiseach* (LRC CP 57-2009) (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 7) agus sa *Pháipéar Comhairliúcháin ar Fhianaise Shaineolach* (LRC CP 52-2008) (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 11). Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún a Thuarascáil a fhoilsiú ar an réimse seo i 2011 nó go luath i 2012.

3. DLÍ COIRIÚIL

Cosaintí i nDlí Coiriúil

Bhí an *Bille Dlí Choiriúil (Cosaint agus an Teaghais)*, 2010, ag an Dara Céim i nDáil Éireann i 2010, bille a chuirfeadh i bhfeidhm cuid den *Tuarascáil ar Chosaintí i nDlí Coiriúil* (LRC 95-2009) (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 18) de chuid an Choimisiúin.

Cionta Tosaigh: comhcheilg, iarracht agus gríosú

I 2010, d'fhoilsigh an Coimisiún a *Thuarascáil ar Chionta Tosaigh* (LRC 99 – 2010) (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 19), a lean an *Páipéar Comhairliúcháin ar Chionta Tosaigh* (LRC CP 48-2008). Is é atá sa Tuarascáil moltaí deiridh an Choimisiúin i leith athchóirithe sa dlí maidir le gríosú, le comhcheilg agus le hiarracht, mar aon le dréacht de *Bhille Dlí Choiriúil (Cionta Tosaigh)*

Tugtar “cionta tosaigh” ar ghríosú, chomhcheilg agus iarratas mar go gcuireann siad ó choimirce an dlí iompraíocht a fhéadfar a shainmhíniú mar iompraíocht a oibríonn i dtreo dhéanamh an chiona ar leith. Éilíonn cion iomlán an dúnmharaithe, mar shampla, marú mícheart duine; agus fónann cion na hiarrachta ar dhúnmharú do chásanna ina ndéanann an cúisí iarracht ar an íospartach a mharú, ach teipeann air. Ar an gcuma chéanna, soláthraíonn an cion de chomhcheilg le dúnmharú agus an cion de ghríosú le dúnmharú do chásanna ina ndearna an cúisí comhaontú chun dúnmharaithe (comhcheilg), nó ina ndearna an cúisí iarracht ar áitiú ar dhuine éigin eile marú (gríosú). Tá ionchúisimh do ghríosuithe, do chomhchealga agus d'iarrachtaí measartha neamhchoitianta i gcomparáid le hionchúisimh do chionta lena mbaineann siad, ach is cuid thábhachtach den dlí coiriúil iad cúisimh ar nós gríosaithe le dúnmharú (a dtugtar sirtheoireacht air go minic), comhcheilge le calaois a dhéanamh agus iarrachta ar robáil.

Ar na príomh-mholtaí i dTuarascáil an Choimisiúin, tá na nithe seo a leanas:

Ar chomhcheilg:

- ba cheart nárbh ionann ach comhaontuithe le cion coiriúil a dhéanamh agus comhchealga coiriúla. B'ionann seo agus athchóiriú suntasach den dlí reatha. Cuimsíonn coir na comhcheilge faoi láthair comhaontuithe ar chionta sibhialta mar aon le cionta coiriúla a dhéanamh. Cuireadh cúirt as comhcheilg le daoine eile chun neamhíocaíocht cíosa a spreagadh ar Charles Stewart Parnell

(d'éirigh sé seo as ceann dá óráidí "baghcait"). Ní bheadh an cúiseamh seo indéanta faoi mholtaí an Choimisiúin ós rud é gurb ionann neamhíocaíocht cíosa agus ábhar sibhialta, agus nach ábhar coiriúil é.

- deireadh a chur le cionta doiléire de chomhcheilg chun moráltachtaí poiblí a éilliú, de chomhcheilg chun mísc phoiblí a dhéanamh agus de chomhcheilg chun éigneach a dhéanamh ar chuibheas poiblí.
- coinneáil an chion de chomhcheilg le calaois a dhéanamh, rud atá soiléir go leor ina raon chun bheith ina chuid thábhachtach den dlí coiriúil go fóill.

Ar iarracht:

- ba cheart go sainmhíneofaí an ghné fhisiciúil d'iarracht mar ghníomh atá cóngarach do chur i gcrích an sprioc-chiona choiriúil agus ba cheart go sainmhíneofaí an ghné intinne/lochta d'iarracht mar aidhm go gcuirfí i gcrích gníomh arbh ionann agus cion coiriúil é. Cinntíonn sé seo gur deimhin go raibh an cosantóir ag iarraidh an sprioc-chiona a dhéanamh.

Ar ghríosú:

- ba cheart go sainmhíneofaí gríosú go fóill mar "spreagadh, ordú nó iarraidh" dhéanamh an ghnímh choiriúil leis an gcuspóir go ndéanfar gníomh.

Do na trí chion tosaigh go léir:

- ba cheart nach mbeadh indéantacht ina cosaint. Ciallaíonn sé seo go bhféadfaidh duine a ghoideann ó phóca folamh (agus nach bhfuil a fhios aige/aici go raibh sé folamh) bheith ciontach as iarracht ar ghadaíocht cé nach raibh seans aige/aici sna cúinsí aon rud a fháil. Mar an gcéanna, is gríosú chun dúnmharaithe é fós feallmharfóir a fhostú le duine atá marbh cheana féin a dhúnmharú (ach nach bhfuil an t-eolas seo ag an duine atá ag fostú an fheallmharfóra). Léiríonn sé seo an tuairim chiallmhar gurb ionann an locht atá ar dhuine, beag beann ar a seansanna ratha.

Cionta Gnéasacha: Cumas ar Thoilíú

Thosaigh an Coimisiún i 2010 obair ar a thionscadal ar ghné den dlí um chionta gnéasacha (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 12). Tuigean an Coimisiún go bhfuil an Roinn Dlí, Cirt agus Athchóirithe Dlí rannpháirteach i gcomhdhlúthú chóir a bheith iomlán den dlí sa réimse sin. Díreoidh an Coimisiún, mar sin de, ar ghnéithe sainiúla a mbeidh sé ábalta cuidiú a thabhairt do Roinn le moltaí athchóirithe ina leith. Díreoidh an Coimisiún, ina leith seo, ar eisiúint an chumais ar thoilíú le caidrimh ghnéasacha maidir leo siúd a bhfuil teorainn ar a gcumas. Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún Páipéar Comhairliúcháin a fhoilsiú ar an ngné seo den dlí i 2011.

Innéacsú Fíneálacha

Thug an tAcht Fíneálacha, 2010, córas uathoibríoch d'fhíneálacha aosta a nuashonrú gan aon ghá le reachtaíocht shainiúil chun é seo a dhéanamh. D'éirigh an tAcht seo as an *Tuarascáil ar an Innéacsú Fíneálacha* (LRC 65-2002) (an Dara Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 17) de chuid an Choimisiúin. Tháinig na gnéithe innéacsaithe d'Acht 2010 i réim i mí Eanáir 2011.

Ciontuithe Caite

Bhí an Bille um Chiontuithe Caite 2007, bunaithe ar an dréacht den *Bhille um Chiontuithe Caite* i *dTuarascáil um Chiontuithe Caite* (LRC 84 - 2007) (An Dara Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 10) de chuid an Choimisiúin ag fanacht ag Staid an Choiste i nDáil Éireann i 2009.

4. DLÍ TALÚN AGUS DLÍ IONTAOBHAI

Plean Oibre RíomhThíolactha

Is é atá i dTionscadal RíomhThíolactha an Choimisiúin ná athbhreithniú cuimsitheach agus athchóiriú ar an dlí substainteach (a achtaíodh san *Acht um Athchóiriú an Dlí Talún agus Tíolactha 2009*) cuimsíonn sé freisin na gnéithe ábhartha nós imeachta agus riaracháin, d'fhonn thabhairt isteach an ríomhThíolactha faoi dheoidh. Faoin *Dara Clár um Athchóiriú an Dlí, 2000-2007* (an Dara Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 23), rinne an Coimisiún (i gcomhar le Coimisiún na Sochaí Faisnéise) maoirseacht ar mhúnlú na bpróiseas reatha tíolactha in Éirinn, rud a raibh an *Tuarascáil ar ríomhThíolacadh: An Córas Tíolactha in Éirinn a Mhúnlú* (LRC 79-2006) mar thoradh air. Leagtar amach sa Tuarascáil tuairimí agus moltaí an Choimisiúin ar *Mhúnlú an Chórais Tíolactha in Éirinn*, tuarascáil a d'ullmaigh BearingPoint Management agus Technology Consultants don Choimisiún. Cuirtear san áireamh sa Tuarascáil Mhúnlaithe an chéad mhúnlú próisis 'ceann go ceann' den idirbheart tíolactha ina iomláine, ag cur san áireamh na róil a bhí ag an díoltóir, ag an gceannaitheoir, ag gníomhairí eastáit, ag aturnaetha, ag institiúidí airgeadais, ag údarais áitiúla agus phleanála, ag Clárlann na Talún agus Clárlann na nGníomhas agus ag páirtithe leasmhara eile. Sa chéad chéim eile den tionscadal seo (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 22), cuideoidh an Coimisiún, i gcomhar leis an Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí, le forbairt plean oibre do chóras ríomhThíolactha.

Seilbh Chodarsna

Le linn 2010, d'éirigh leis an gCoimisiún a thionscadal ar dhlí na seilbhe codarsna (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 20) a chur i gcrích. Is é atá sa phróiseas anailís ar na rialacha agus ar na prionsabail dhlíthiúla a bhaineann le seilbh chodarsna in Éirinn ó pheirspictíocht chomparáideach. Deirtear go minic gurb é an dlí seo an dlí ar "chearta na suiteoirí", ach baineann an chuid is mó de na cásanna ar sheilbh chodarsna leis an ngá atá ann leis an teideal a shoiléiriú, mar shampla in áit inar chónaigh mac nó iníon i dteach le blianta tar éis teacht in oidhreacht air ó thuismitheoir ach nach ndearnadh clárú foirmiúil an teidil. Cuimseoidh an Tionscadal impleachtaí chinneadh Chúirt na hEorpa um Chearta an Duine i *Pye (Oxford) Ltd v United Kingdom* (2007). Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún a Thuarascáil ar an réimse seo a fhoilsiú i 2011.

Dlí Iontaobhais agus na hAchtanna um Thalamh Socraithe

Le linn 2010, d'éirigh leis an gCoimisiún a thionscadal ar dhlí iontaobhais agus ar na hAchtanna um Thalamh Socraithe a chur i gcrích (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 21) a d'éirigh as aisghairm na nAchtanna um Thalamh Socraithe mar gheall ar *an Acht um Athchóiriú an Dlí Talún agus Tíolactha 2009*. Cuirfidh an tionscadal le hobair an Choimisiúin sa *Tuarascáil ar Dhlí Iontaobhais - Moltaí Ginearálta* (LRC 92-2008) a raibh dréacht de *Bhille Iontaobhaí* ann le dul in áit *Acht na nIontaobhaithe 1893*, an phríomhreachtaíocht maidir le dualgais agus cumhachtaí iontaobhaithe. Chuir an Rialtas a rún in iúl le *Bille Iontaobhaí* a fhoilsiú ina Chlár Reachtaíochta 2010.

Forbairtí Ilaonad, lena n-áirítear ollionaid árasáin

Rith Dáil Éireann *an Bille um Fhorbairtí Ilaonad, 2009*, i mí na Nollag 2010. Ós rud é go ndearna an Dáil leasuithe leis an mBille a rith Seanad Éireann, phléigh an Seanad na leasuithe seo i mí Eanáir 2011, agus shínigh an tUachtarán isteach sa dlí é ina dhiaidh sin san *Acht um Fhorbairtí Ilaonad 2011*. Cuireann Acht 2011 i bhfeidhm na heochair-ghnéithe sa *Tuarascáil ar Fhorbairtí Ilaonad* de chuid an Choimisiúin (LRC 90-2008) (an Dara Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 22).

5. DLÍ TEAGHLAIGH

Gnéithe Dílíthiúla de Chaidrimh Theaghlaigh: aithreacha agus baill teaghlaigh leathnaithe

I 2010, d'fhoilsigh an Coimisiún a *Thuarascáil ar Ghnéithe Dílíthiúla de Chaidrimh Theaghlaigh* (LRC 101 - 2010) (An Tríú Clár um Athchóiriú an Dílí, Tionscadal 23), tar éis an *Pháipéir Chomhairliúcháin ar Ghnéithe Dílíthiúla de Chaidrimh Theaghlaigh* (LRC CP 55-2009). Leanann an Tuarascáil obair an Choimisiúin atá ann le fada ar athchóiriú dlí teaghlaigh. Ina Thuarascáil i 1982, mhol an Coimisiún go gcuirfí deireadh le stádas na neamhdhlisteanachta, le go gcaithfeadh an dlí le gach leanbh go cothrom. Cuireadh é seo i bhfeidhm san *Acht um Stádas Leanaí 1987*. Mhol an Coimisiún freisin i 1982 gur cheart go mbeadh feidhm ag cearta agus freagrachtaí uathoibríocha caomhnóireachta maidir le gach athair, beag beann ar stádas pósta. Níor cuireadh é seo i bhfeidhm in Éirinn, cé go n-aithnítear an tábhacht a bhaineann leis an gcaidreamh idir aithreacha agus a leanaí san Acht 1987 (agus in athruithe eile a rinneadh ó shin i leith).

Athdhearbhaítear sa Tuarascáil an dearcadh ar glacadh leis sa Tuarascáil 1982, agus aibhsíonn an Coimisiún go léiríonn sé seo aitheantas cuí do chearta na leanaí caidreamh a bheith acu lena dtuismitheoirí agus do chearta agus d'fhreagrachtaí comhfhreagracha na n-aithreacha. Déantar moltaí breise leathana le haghaidh athchóirithe sa Tuarascáil freisin, rudaí a léiríonn patrúin athraitheacha na gcaidreamh teaghlaigh a tháinig chun cinn in Éirinn le blianta beaga anuas. Áirítear leis seo athchóiriú a bhaineann leis na cearta agus leis na freagrachtaí atá ag comhpháirtithe sibhialta, ag leatuismitheoirí, ag seantuismitheoirí, ag comháitritheoirí agus ag baill eile den teaghlach leathnaithe in Éirinn chomhaimseartha, é ag cur leas is fearr agus leas na leanaí san áireamh. Áirítear leis an Tuarascáil dréacht *Bhille um Leanaí agus Fhreagracht Tuismitheoirí*, rud a chuirfí in áit an *Achta um Chaomhnóireacht Naíon 1964*.

I measc na moltaí sonracha a rinneadh sa Tuarascáil tá na nithe seo a leanas:

- ba cheart go gcuirfí téarmaí nua “freagracht tuismitheoirí”, “cúram lá go lá” agus “teagmháil” in áit na dtéarmaí caomhnóireacht, coimeád agus rochtain a úsáidtear faoi láthair san *Acht um Chaomhnóireacht Naíon 1964*. Thabharfadh na téarmaí nua léiriú níos soiléire ar an méid atá i gceist leis an gcuid sin den dlí teaghlaigh; agus bhainfeadh siad aon mhíthuiscint go maireann cearta tuismitheora a bhaineann le leanaí gan freagrachtaí comhfhreagracha. D’áiritheodh siad freisin go mbeadh na téarmaí a úsáidtear in Éirinn ag teacht leo siúd a úsáidtear i gcuid mhór de na Stáit eile agus in ionstraimí idirnáisiúnta a bhfuil Éire ina páirtí iontu.
- ba cheart go sainmhíneofaí freagracht tuismitheoirí (caomhnóireacht) i reachtaíocht go n-áirítear léi an dualgas chun leanbh a choimeád agus aire cheart a thabhairt don leanbh, an ceart chun iarratas a dhéanamh ar phas don leanbh agus an ceart chun cinntí a dhéanamh ar cén áit a gcónóidh an leanbh, ar oideachas reiligiúnach agus saolta an linbh, agus ar riachtanais sláinte agus leas ginearálta an linbh.
- ba cheart go sainmhíneofaí cúram lá go lá (coimeád) i reachtaíocht go n-áirítear leis cumas an tuismitheora, nó cumas an duine i loco parentis, chun cúram agus rialú a fheidhmiú ar leanbh ar bhonn lá go lá, chun an leanbh a chosaint agus chun maoirseacht a dhéanamh ar an leanbh.
- ba cheart go sainmhíneofaí teagmháil (rochtain) i reachtaíocht go n-áirítear léi ceart an linbh caidreamh pearsanta agus teagmháil phearsanta a choinneáil leis an tuismitheoir nó le duine cáilitheach eile ar bhonn rialta, faoi réir an choinníll nach mór do theagmháil a bheith ar mhaithe le leas an linbh.
- ba cheart go mbeadh comhfhreagracht uathoibríoch tuismitheoirí (caomhnóireacht) ag máithreacha agus ag aithreacha as a linbh.

- ba cheart go mbeadh comhchlárú uathoibríoch na beirte tuismitheoirí ar theastas breithe (rud atá beartaithe chun ceart an linbh chun caidreamh a bheith acu lena thuismitheoirí a threisiú).
- ba cheart go n-éascódh reachtaíocht leathnú na freagrachta tuismitheoirí ar pháirtithe sibhialta agus ar leastuismitheoirí. Molann an Coimisiún go bhféadfadh páirtithe sibhialta agus leastuismitheoirí freagracht tuismitheoirí a fháil trí chomhaontú leis na páirtithe eile a bhfuil freagracht tuismitheoirí orthu as an leanbh nó trí iarratas chun na cúirte.
- i gcás ina leathnaíonn ordú cúirte freagracht tuismitheoirí, tabharfaidh an chúirt aird ar, i measc tosca eile, mhianta agus leas an linbh agus ar thuairimí na bpáirtithe eile a bhfuil freagracht tuismitheoirí orthu.
- ba cheart go leathnófaí an cumas chun iarratas a dhéanamh ar chúram lá go lá (coimeád) ar ghaolta an linbh, ar thuismitheoirí i loco parentis agus ar dhaoine a bhfuil leas bona fide acu sa leanbh i gcúinsí nach bhfuil na tuismitheoirí in ann ná toilteanach freagracht tuismitheoirí a fheidhmiú.
- úsáidtear sa dréacht *Bhille um Leanaí agus Fhreagracht Tuismitheoirí* sa Tuarascáil na téarmaí nua atá molta agus, mar aon le háit *an Achta um Chaomhnóireacht Naíon 1964* a ghlacadh, ionchorpraítear ann na leasuithe a dhéantar sa Tuarascáil.

Uchtú

Cuireadh Coinbhinsiún na Háige ar Chosaint Leanaí agus Comhair i Leith Uchtála Idir Tíortha i bhfeidhm san *Acht Uchtála 2010*. Bhí sé seo molta ag an gCoimisiún ina *Thuarascáil ar Ghnéithe d'Uchtáil Idir Tíortha* (LRC 89-2008), rud a thathantaigh moladh a rinne an Coimisiún roimhe sin i 1998.

Comháitritheoirí

Bhí Cuid 15 den *Acht um Chomhpháirtíocht Shibhialta agus Chearta Áirithe agus Oibleagáidí Comháitritheoirí 2010* bunaithe ar an dréacht-*Bhille um Chomháitritheoirí* i *dTuarascáil ar Chearta agus Dhualgais na gComháitritheoirí* (LRC 82 - 2006) (an Dara Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 30) de chuid an Choimisiúin. Tháinig an tAcht 2010 i bhfeidhm i mí Eanáir 2010.

6. GRÚPAÍ SONRACHA AGUS SOGHONTA I SOCHAÍ ATÁ AG ATHRÚ

Leanaí agus an Dlí: cóir leighis

Le linn 2010, chríochnaigh an Coimisiún obair ar a Thuarascáil ar dhlí an aontaithe maidir le cóir leighis ag leanaí (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 26), tar éis *an Pháipéir Chomhairliúcháin ar Leanaí agus an Dlí: Cóir Leighis* (LRC CP 59-2009). Ba iad na príomh-mholtaí sealadacha sa Pháipéar Comhairliúcháin ar dhaoine atá 16 agus 17 bliain d'aois go bhfuiltear ag súil go mbeidh lánchumas acu (bunaithe ar thástáil feidhme tuisceana) aontú le cóir leighis agus diúltú do chóir leighis, lena n-áirítear gnáthamh máinliachta agus rochtain ar fhritghiniúint. Foilseoidh an Coimisiún a Thuarascáil ar an réimse seo sa chéad leath de 2011.

Gnéithe Dlíthiúla de Chúramóirí

Le linn 2010, chríochnaigh an Coimisiún obair ar a Thuarascáil ar Chúramóirí Gairmiúla Baile (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 29), tar éis *an Pháipéir Chomhairliúcháin ar Gnéithe Dlíthiúla de Chúramóirí* (LRC CP 53-2009). Faoin Acht Sláinte 2007, is é an tÚdarás um Fhaisnéis agus Cháilíocht Sláinte (HIQUA) an comhlacht rialála agus an comhlacht a leagann síos caighdeáin don suíomh tí altranais chónaithe, ach ní thugtar cumhacht san Acht 2007 don HIQUA caighdeáin a leagann síos do sholáthar cúram sláinte i suíomh an bhaile, rud a chlúdódh thart ar 95% de chatagóir na ndaoine atá os cionn 65 bliain d'aois. Foilseoidh an Coimisiún a Thuarascáil ar an réimse seo sa chéad leath de 2011.

7. TEICNEOLAÍOCHT, NUÁLAÍOCHT AGUS AN DUINE AONAIR

Atáirgeadh Daonna Cuidithe

I 2010, thosaigh an Coimisiún ag obair ar a thionscadal ar atáirgeadh daonna cuidithe (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 31). Déanfaidh an tionscadal seo scrúdú ar an ngá atá le rialáil in Éirinn, é ag cur na n-athbhreithnithe polasaithe ginearálta a rinneadh cheana féin sa réimse seo san áireamh. Cuimseoidh an togra na gnéithe dlíthiúla de dheonú speirme, de mháthairionadaíocht agus de shaincheisteanna gaolmhara cosúil le toiliú. Rachaidh an Coimisiún i dteagmháil leo siúd a bhfuil saineolas ar leith acu ar ghnéithe eolaíochta agus leighis an réimse seo, agus leis an Roinn Sláinte agus Leanaí.

8. DLÍ TRÁCHTÁLA AGUS DLÍ NA N-OIBLEAGÁIDÍ

Conarthaí Árachais

Le linn 2010, chríochnaigh an Coimisiún obair ar Pháipéar Comhairliúcháin ar Chonarthaí Árachais (an Tríú Clár um Athchóiriú an Dlí, Tionscadal 34). Déanfar athbhreithniú sa Pháipéar Comhairliúcháin, a fhoilseoidh an Coimisiún i 2011, ar na rialacha reatha a bhaineann le conarthaí árachais, amhail foirmiúlachtaí, neamhnochtadh ábhartha, forálacha ar 'bhonn conartha' agus coincheap an úis inárachais. Déanfar scrúdú sa Pháipéar Comhairliúcháin ar cé acu a bhainfeadh na rialacha seo leas as códú, as peirspictíochtaí na héifeachtúlachta gnó agus as cosaint tomhaltóirí.

Dliteanas Sibhialta Samárach Maith agus Deonaithe

Bhí Cuid 3 den *Bhille um Dhlí Sibhialta (Forálacha Ilghnéitheacha) 2010*, rud a chuirfeadh i bhfeidhm éirim an *Bhille um Dhliteanas Sibhialta (Samáraigh Mhaithe agus Deonaithe)* de chuid an Choimisiúin ina *Thuarascáil ar Dhliteanas Sibhialta Samárach Maith agus Deonaithe* (LRC 93-2009), ag an Dara Céim i nDáil Éireann i mí na Nollag 2010. Moladh i gCuid 3 den *Bhille* go gcuirfí Cuid IVA isteach san Acht um Dhliteanas Sibhialta 1961 (rud a chuimseoidh ailt 51A go 51G den Acht 1961).

CAIBIDIL 3

ATHRÁITEAS AR AN DLÍ REACHTÚIL

FORBHREATHNÚ

I 2010, chríochnaigh an Coimisiún obair ar a *Chéad Chlár um Athráiteas ar an Dlí Reachtúil* (rud a leathnaíodh i 2009) trí 70 Athráiteas a chur i gcrích, agus cuireadh cuid mhór acu i bhfoirm réamhdheimhnithe ar láithreán gréasáin an Choimisiúin. Sa dara leath de 2010, ghlac an Coimisiún leis an Dara Clár um Athráiteas 2011 go 2012 freisin, rud a forbraíodh i gcomhar le Grúpa Úsáideoirí agus trí thagairt d'aighneachtaí a fuarthas. Cuireadh tús le réamhobair ar an Dara Clár ag deireadh 2010.

OBAIR I 2010 AR AN GCÉAD CHLÁR UM ATHRÁITEAS AR AN DLÍ REACHTÚIL DE CHUID AN CHOIMISIÚIN

Cuimsíonn *An Chéad Chlár um Athráiteas ar an Dlí Reachtúil* atá leathnaithe de chuid an Choimisiúin athráitis ar 74 Acht, lena n-áirítear grúpaí na reachtaíochta a bhaineann leis. Tá an liosta d'Achtanna sa Chlár leathnaithe thíos socraithe i gcomhréir leis an *Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn* mar atá leagtha amach i b*Páipéar Comhairliúcháin ar Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn* (LRC CP 62-2010) de chuid an Choimisiúin, mar atá pléite i gCaibidil 5. Tá an dul chun cinn i ndáil le gach Acht tugtha faoi deara sa cholún ar dheis. Faoin *Acht um an Dlí Reachtúil (Athráiteas) 2002*, deimhníonn an tArd-Aighne athráitis agus cuirtear faoi bhráid an Oireachtais iad.

Déantar na hAthráitis i bhformáid XML atá oiriúnach d'fhoilsiú ar líne, agus bíonn leaganacha PDF ar fáil freisin. Foilsítear Athráitis réamhdheimhnithe ar láithreán gréasáin an Choimisiúin le haghaidh aiseolais agus barúlacha.

5. SAORÁNACHT, COMHIONANNAS AGUS STÁDAS AN DUINE AONAIR	
5.3 Comhionannas	
- An tAcht um Stádas Comhionann 2000	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Chomhionannas 2004	Leasaíonn sé an tAcht 2000
- An tAcht um an Dlí Sibhialta (Forálacha Ilghnéitheacha) 2008	Leasaíonn sé an tAcht 2000
5.9 Cosaint Sonraí	
- An tAcht um Chosaint Sonraí 1988	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Chosaint Sonraí (Leasú) 2003	Leasaíonn sé an tAcht 1988
6. DLITEANAS SIBHIALTA (CONRADH AGUS TORT) AGUS RÉITEACH DÍOSPÓIDE	
6.1 Prionsabail Ghinearálta um Dhliteanas Sibhialta	
- An tAcht um Dhliteanas Sibhialta 1961	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Dhliteanas Sibhialta	Athráiteas ar OAG

(Leasú) 1964	
- An tAcht um Dhliteanas Sibhialta (Leasú) 1996	Leasaíonn sé na hAchtanna 1961 agus 1964
- An tAcht um Dhliteanas Sibhialta agus Cúirteanna 2004	Athráiteas ar OAG
6.2 Dliteanas Sibhialta: Conradh	
- An tAcht um Dhíol Earraí 1893	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Dhíol Earraí agus Soláthar Seirbhísí 1980	Athráiteas ar OAG
6.3 Dliteanas Sibhialta: Tort (Dliteanas Neamhchonarthach) - Dliteanas Táirge	
- An tAcht um Dhliteanas i leith Táirgí Fabhtacha 1991	Athráiteas ar OAG
6.4 Tréimhsí Tréimhse	
- Reacht na dTréimhsí 1957	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Reacht na dTréimhsí (Leasú) 1991	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Reacht na dTréimhsí (Leasú) 2000	Leasaíonn sé na hAchtanna 1957 agus 1991
6.8 Socruithe Neamhbhreithiúnacha Measúnaithe Cúitimh	
- An tAcht um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta 2003	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta (Leasú) 2007	Leasaíonn sé an tAcht 2003
10. An DLÍ COIRIÚIL	
10.1 An Dlí Coiriúil: Cuid Shonrach (Cionta Sonracha) - Airm Thine agus Airm Ionsaitheacha	
- Acht na nArm Tine 1925	Athráiteas ar OAG
- Acht na nArm Tine 1964	Athráiteas ar OAG
- Acht na nArm Tine (Promhadh) 1968	Athráiteas ar OAG
- Acht na nArm Tine 1971	Athráiteas ar OAG
- Acht na nArm Tine agus na nArm Ionsaitheach 1990	Athráiteas ar OAG
- Acht na nArm Tine (Forálacha Sealadacha) 1998	Athráiteas ar OAG
- Acht na nArm Tine (Deimhnithe Airm Tine do Neamhchónaitheoirí) 2000	Athráiteas ar OAG
10.2 An Dlí Coiriúil: Cuid Shonrach (Cionta Sonracha) - Breabaireacht agus Éilliú	
- An tAcht um Chleachtais Éillitheacha ag Comhlachtaí Poiblí 1889	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Éilliú a Chosc 1906	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Éilliú a Chosc 1916	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Éilliú a Chosc (Leasú) 2001	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Éilliú a Chosc (Leasú) 2010	Leasaíonn sé na hAchtanna 1906 agus 2001
10.3 Nós Imeachta Coiriúil, lena n-áirítear Gabháil - Ginearálta	
- An tAcht um Nós Imeachta Coiriúil 1967	Athráiteas ar OAG

- An tAcht um an Díl Coiriúil 1997	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Cheartas Coiriúil 2006	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Cheartas Coiriúil 2007	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Cheartas Coiriúil (Forálacha Ilghnéitheacha) 2009	Leasaíonn sé Achtanna na nArm Tine
10.5 Sciúradh Airgid agus Fáiltais ó Choireacht	
- An tAcht um Fáiltais ó Choireacht 1996	Athráiteas ar OAG
- An tAcht fán mBiúró um Shócmhainní Coiriúla 1996	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Fáiltais ó Choireacht (Leasú) 2005	Leasaíonn sé an tAcht 1996

11. FÓRSAÍ COSANTA	
11.1 Fórsaí Cosanta: Ginearálta	
- An tAcht Cosanta 1954	Athráiteas ar OAG
- An tAcht Cosanta (Leasú) (Uimh.2) 1960	Athráiteas ar OAG
- An tAcht Cosanta (Leasú) 1979	Leasaíonn sé an tAcht 1954
- An tAcht Cosanta (Leasú) (Uimh.2) 1979	Leasaíonn sé an tAcht 1954
- An tAcht Cosanta (Leasú) 1987	Athráiteas ar OAG
- An tAcht Cosanta (Leasú) 1990	Leasaíonn sé an tAcht 1954
- An tAcht Cosanta (Leasú) 1998	Leasaíonn sé an tAcht 1954
- An tAcht Cosanta (Leasú) 2006	Leasaíonn sé an tAcht 1954
- An tAcht Cosanta (Leasú) 2007	Leasaíonn sé an tAcht 1954
- An tAcht Cosanta (Forálacha Ilghnéitheacha) 2009	Leasaíonn sé an tAcht 1954
11.2 Ombudsman na bhFórsaí Cosanta	
- An tAcht Ombudsman (Fórsaí Cosanta) 2004	Athráiteas ar OAG
11.3 Achomhairc Armchúirteanna	
- An tAcht um Achomhairc Armchúirteanna 1983	Athráiteas ar OAG

14. DLÍ FOSTAÍOCHTA	
14.5 Comhionannas Fostaíochta	
- An tAcht um Chomhionannas Fostaíochta 1998	Athráiteas ar OAG
14.10 Cosaint Mháithreachais, Saoire Uchtaíoch, Saoire do Chúramóirí agus Saoire do Thuismitheoirí	
- An tAcht um Chosaint Mháithreachais 1994	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Chosaint Mháithreachais (Leasú) 2004	Leasaíonn sé an tAcht 1994
- An tAcht um Shaoire Uchtaíoch 1995	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Shaoire Uchtaíoch 2005	Leasaíonn sé an tAcht 1995
- An tAcht um Shaoire do Thuismitheoirí 1998	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Shaoire do Thuismitheoirí (Leasú) 2006	Leasaíonn sé an tAcht 2006

15. FIONTAR AGUS FORBAIRT EACNAMAÍOCHTA	
15.11 Turasóireacht	
- An tAcht um Thrácht Cuartaíochta 1939	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Thrácht Cuartaíochta 1952	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Thrácht Cuartaíochta 1955	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Thrácht Cuartaíochta 1957	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Thrácht Cuartaíochta 1966	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Thrácht Cuartaíochta 1970	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Thrácht Cuartaíochta 1983	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Thrácht Cuartaíochta 1995	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Údarás Náisiúnta Forbartha Turasóireachta 2003	Leasaíonn sé na hAchtanna um Thrácht Cuartaíochta

23. DLÍ TALÚN, COMHARBAIS AGUS IONTAOBHAS	
23.4 Comharbas agus Uachtanna	
- An tAcht Comharbais 1965	Athráiteas ar OAG

25. RIALTAS ÁITIÚIL	
25.1 Rialtas Áitiúil: Ginearálta	
- An tAcht Rialtais Áitiúil 2001	Athráiteas ar OAG

26. RIALTAS NÁISIÚNTA	
26.6 Eitic agus Caighdeán in Oifigí Poiblí	
- An tAcht um Eitic in Oifigí Poiblí 1995	Athráiteas ar OAG
- An tAcht um Chaighdeán in Oifigí Poiblí 2001	Athráiteas ar OAG
26.7 Saoráil Faisnéise agus Rúin Oifigiúla	
- An tAcht um Shaoráil Faisnéise 1997	Athráiteas ar OAG

36. IOMPAR	
36.5 Trácht ar Bhóithre agus Iompar ar Bhóithre – Trácht ar Bhóithre	
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre 1933	Athráiteas ar phróiseas
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre 1961	
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre 1968	
- An tAcht um Údarás Áitiúla (Maoir Thrácht) 1975	
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre	

(Leasú) 1984	
- Acht na mBóithre 1993	
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre 1994	
- Acht na mBóithre (Leasú) 1998	
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre 1995	
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre 2002	
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre 2003	
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre 2004	
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre 2006	
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre agus lompar 2006	
- Acht na mBóithre 2007	
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre 2010	Leasaíonn sé Achtanna éagsúla um Thrácht ar Bhóithre
36.5 Trácht ar Bhóithre agus lompar ar Bhóithre - lompar Poiblí agus lompar ar Bhóithre	
- An tAcht um lompar ar Bhóithre 1933	Athráiteas don Roinn le haghaidh athbhreithnithe
- An tAcht um lompar ar Bhóithre 1934	Athráiteas don Roinn le haghaidh athbhreithnithe
- An tAcht um lompar ar Bhóithre 1935	Athráiteas don Roinn le haghaidh athbhreithnithe
- An tAcht lompair (Forálacha Ilghnéitheacha) 1955	Athráiteas don Roinn le haghaidh athbhreithnithe
- An tAcht lompair 1958	Athráiteas don Roinn le haghaidh athbhreithnithe
- An tAcht um lompar ar Bhóithre 1971	Athráiteas don Roinn le haghaidh athbhreithnithe
- An tAcht um lompar ar Bhóithre 1978	Athráiteas don Roinn le haghaidh athbhreithnithe
- An tAcht um lompar ar Bhóithre 1986	Athráiteas don Roinn le haghaidh athbhreithnithe
- An tAcht um lompar ar Bhóithre 1999	Athráiteas don Roinn le haghaidh athbhreithnithe
- An tAcht um Thrácht ar Bhóithre agus lompar 2006	Leasaíonn sé Achtanna éagsúla um Thrácht ar Bhóithre

Áirítear leis an liosta seo freisin Athráitis atá nuashonraithe agus athstruchtúraithe a d'athshonraigh Oifig an Ard-Aighne i 2003 agus i 2004: na hAchtanna um Dhíol Earraí 1893 agus 1980, an tAcht Comharbais 1965, na hAchtanna um Thrácht Cuartaíochta 1939 go 2006 agus na hAchtanna Cosanta 1954 go 2007.

AN DARA CLÁR UM ATHRÁITEAS AR AN DLÍ REACHTÚIL DE CHUID AN CHOIMISIÚIN

Mar a luadh cheana, sa dara leath de 2010, ghlac an Coimisiún leis *an Dara Clár um Athráiteas 2011 go 2012*, rud a forbraíodh i gcomhar le Grúpa Úsáideoirí agus leis na haghneachtaí a fuarthas. Cuireadh tús le réamhobair ar an Dara Clár ag deireadh 2010.

Is éard atá i gceist leis *an Dara Clár um Athráiteas* 12 ghrúpa d'Achtanna agus 3 ghrúpa eile, rudaí a dhéanfar má tá am. Is iad na grúpaí d'Achtanna mar a leanas:

1. Dobharshaothrú
2. Leanaí
3. An Dlí Coiriúil (an tAcht um Bannaí agus an tAcht um Chiontaí in Aghaidh an Stáit)
4. Dumpáil ar Farraige
5. Toghchán (má tá am)
6. Fostaíocht
7. An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil
8. Na Comhphobail Eorpacha
9. Teaghlaigh
10. Urthrá
11. Náisiúntacht agus Saoránacht na hÉireann
12. Meabhairshláinte
13. Pleanáil agus Forbairt
14. Bainistiú Dramhaíola (má tá am)
15. Uisce (má tá am)

Tá sonraí iomlána ar na hAchtanna atá san áireamh sa Dara Clár leagtha amach ar láithreán gréasáin an Choimisiúin.

CAIBIDIL 4 AN tEOLAIRE REACHTAÍOCHTA

FORBHREATHNÚ

I 2010, bhain an Coimisiún clochmhíle mhór amach tríd an nuashonrú ar an Eolaire Reachtaíochta go 2010 a chríochnú. Ó ghlac sé le freagracht fheidhmiúil as an Eolaire Reachtaíochta i 2007, chuir an Coimisiún roinnt feabhsúchán leis, agus tá siad seo ar fáil anois ar láithreán gréasáin an eISB atá óstáilte ag Oifig an Ard-Aighne.

OBAIR AN CHOIMISIÚIN I 2010 AR AN EOLAIRE REACHTAÍOCHTA, LENA N-ÁIRÍTEAR A THUARASCÁIL

I mí Iúil 2010, d'éirigh ábhar nuashonraithe (ag tabhairt an Eolaire Reachtaíochta suas chun dáta ó mhí Eanáir 2006 go mí Aibreáin 2010) beo ar Leabhar leictreonach Reachtanna Éireannach (eISB), atá óstáilte ag Oifig an Ard-Aighne, www.irishstatutebook.ie. Leanfaidh an Coimisiún de bheith ag soláthar nuashonruithe don AGO ar bhonn rialta. Féachfaidh an Coimisiún le nuashonruithe míosúla a sholáthar, ach braitheann sé seo ar infhaighteacht na dtéacsanna dlíthiúla ábhartha.

Cuirtear síos i dTuarascáil ar an Eolaire Reachtaíochta (LRC 102-2010) de chuid an Choimisiúin ar an dóigh ar fhorbair an Coimisiún formáid, inneachar agus cothabháil leanúnach an Eolaire Reachtaíochta, agus ar na feabhsuithe breise ar cuireadh tús leo. Is iad na príomhfhorbairtí ó ghlac an Coimisiún le freagracht as an Eolaire Reachtaíochta:

- D'fhorbair an Coimisiún uirlis cheapadóireachta XML don Eolaire Reachtaíochta, rud atá bunaithe ar chaighdeán idirnáisiúnta ríomhreachtaíochta.
- Tríd an uirlis cheapadóireachta XML a úsáid, tá an Coimisiún in ann an tEolaire Reachtaíochta a nuashonrú ar bhonn rialta, faoi réir infhaighteacht an leagain XML d'Achtanna agus d'Ionstraimí Reachtúla.
- Chuir an Coimisiún tús le leasuithe réamh-1922 ar Achtanna réamh-1992 (Réamhshaoirse) atá fós i bhfeidhm a chur san áireamh san Eolaire Reachtaíochta. Go dtí seo, níor rianaíodh san Eolaire Reachtaíochta ach leasuithe a rinneadh iar-1922 ar Achtanna réamh-1922. Faoi dheireadh 2010, rianaigh an Coimisiún leasuithe ar Achtanna ó 1900 ar aghaidh (faoi go luath sa bhliain 2011, innéacsáidh agus lódáladh na blianta 1870-1922 ar an eISB). Mar shampla, tá gach athrú a rinneadh réamh-1922 agus iar-1922 ar an *Acht um Promhadh Ciontóirí 1907* (a chuirtear i bhfeidhm sa Chúirt Dúiche ar bhonn rialta) ar fáil anois ar an Eolaire Reachtaíochta.

Nuair a chuaigh an Coimisiún i gceann thionscadal an Eolaire Reachtaíochta, thuig sé go raibh easnamh suntasach i ndáil le reachtaíocht thánaisteach. Ní raibh aon bhunachar coibhéiseach sonraí Eolaire Reachtaíochta don chorpas dlí seo. Dá bhrí sin, thosaigh an Coimisiún ag obair ar Eolaire Reachtaíochta d'ionstraimí reachtúla ó 2006 ar aghaidh, rud a cheadódh rianú leasuithe a dhéantar ar na hionstraimí reachtúla tábhachtacha seo. Ritheann an tOireachtas thart ar 40 Acht gach bliain, cé go ndéantar níos mó ná 600 Ionstraim Reachtúil. Dá bhrí sin, cé gur achtaigh an tOireachtas níos mó ná 3,000 Acht ó 1922 i leith (mar gheall go bhfuil an tEolaire Reachtaíochta ann, tá muid in ann a rá go bhfuil níos mó ná 2,000 fós i bhfeidhm), rinneadh suas le 20,000 ionstraim reachtúil ó 1922 i leith (ach níl muid in ann a rá go beacht cé mhéad díobh siúd atá fós i bhfeidhm). Arís, féachfaidh an Coimisiún le nuashonruithe míosúla a sholáthar don bhunachar nua sonraí seo ach braitheann sé seo ar infhaighteacht na dtéacsanna dlíthiúla ábhartha.

Chuir an Coimisiún tús le hobair ar Liosta Rangaithe de Reachtaíocht Thánaisteach in Éirinn freisin. Tá sé seo á dhéanamh chun reachtaíocht thánaisteach atá fós i bhfeidhm sa Stát a shainaithint. Léiríonn sé seo an tionscadal ar Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn, atá pléite i gCaibidil 5 thíos.

CAIBIDIL 5

LIOSTA RANGAITHE DE REACHTAÍOCHT IN ÉIRINN

FORBHREATHNÚ

Ag eascairt as rannpháirtíocht leanúnach an Choimisiúin sa Ghrúpa Ríomhreachtaíochta, d'fhorbair an Coimisiún an chéad liosta d'Achtanna an Oireachtais atá fós ar an leabhar reachtanna, níos mó ná 2,000 de na 3,000 Acht a ritheadh ó bhunú an Stáit i 1922, rudaí atá tugtha le chéile faoi 36 ceannteideal mór-ábhair. Thug an Grúpa Ríomhreachtaíochta cuireadh don Choimisiún liosta rangaithe d'Achtanna an Oireachtais a fhorbairt chun gach Acht a d'achtaigh an tOireachtas atá fós ar marthain (is é sin, achtanna nár aisghaireadh) a shainaithint. Leagadh liosta deifnídeach de 1,364 Acht réamh-1922 a bhí fós i bhfeidhm amhail 2007 amach cheana i Sceideal 1 den *Acht um Athchóiriú an Dlí Reachtuil 2007*. Shainaithneodh liosta rangaithe grúpaí gaolmhara d'Achtanna an Oireachtais (mar shampla, iad siúd a dhéileálann le rialachán gnó, le dlí fostaíochta nó le cánachas) agus chabhródh le rochtain dóibh siúd go léir a dtéann an dlí, cibé acu is daoine aonair, gnóthais nó comhlachtaí Stáit iad, i bhfeidhm orthu. Comhlánaíonn forbairt an liosta rangaithe obair an Choimisiúin ar Athráiteas Dlí Reachtuil agus ar an Eolaire Reachtaíochta, atá pléite i gCaibidilí 3 agus 4 thuas.

I mí Mheán Fómhair 2010, scaip Roinn an Taoisigh (ar son an Ghrúpa Réamhreachtaíochta agus an Choimisiúin) dréachtLiosta Rangaithe tosaigh d'Achtanna ar Marthain Iar-1922 atá i bhFeidhm in Éirinn chuig gach 15 Roinn Rialtais. Rinneadh ceartúcháin thábhachtacha ar an dréachtLiosta i bhfreagra gach Roinn, go háirithe trí aon earráidí i sannadh na nAchtanna don cheanteideal cuí a raibh na hAchtanna liostaithe fúthu a shainaithint. Tar éis an próiseas seo a chur i gcrích, chuir an Coimisiún (mar a gealladh) an dréachtLiosta Rangaithe leasaithe d'Achtanna ar Marthain Iar-1922 atá i bhFeidhm in Éirinn ar an láithreán gréasáin seo. Ina dhiaidh seo, d'fhoilsigh an Coimisiún *Páipéar Comhairliúcháin ar Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn* (LRC CP 62-2010), rud ina gcuirtear an próiseas tosaigh seo um Liosta Rangaithe a fhorbairt i suíomh níos leithne náisiúnta agus comparáideach.

PÁIPÉAR COMHAIRLIÚCHÁIN AR LIOSTA RANGAITHE DE REACHTAÍOCHT IN ÉIRINN

Tugtar faoi deara sa Pháipéar Comhairliúcháin go bhféadtar é a fheiceáil i gcomhthéacs Pháipéar Bán an Rialtais 2004, *Rialáil Níos Fearr*, agus Doiciméad Creata 208, *Geilleagar Cliste na hÉireann a Thógáil*, rudaí ar a raibh tionchar ag Tuarascálacha ar Rialáil Níos Fearr agus ar Athchóiriú Rialála a d'fhoilsigh an Eagraíocht um Chomhar agus Fhorbairt Eacnamaíochta (OECD) le blianta beaga anuas. Baineann forbairt an liosta rangaithe de reachtaíocht le dhá phrionsabal i *Rialáil Níos Fearr* go háirithe; Trédhearcacht (an bhfuil rialáil ar fáil do gach duine) agus Cuntasacht (cé atá freagrach as rudaí áirithe); baineann sí le Réimse Gnímh 5 de *Gheilleagar Cliste na hÉireann a Thógáil*, go háirithe Rialáil Chliste.

Taispeántar sa Pháipéar Comhairliúcháin freisin gur forbraíodh liostaí rangaithe de reachtaíocht i dtíortha eile amhail na Stáit Aontaithe. Is éard atá i gCód feidearálach na Stát Aontaithe (USC) gach reachtaíocht Chomhdháil na Stát Aontaithe faoi 50 ceannteideal ábhair, rud ar a dtugtar Teidil, agus tá sé ar fáil ar láithreán gréasáin Chóras Digiteach Feidearálach na Stát Aontaithe (FDsys), www.gpo.gov/fdsys. Mar shampla, déileáiltear le Féimheacht i dTeideal 11 den USC. Forbraíodh cóid den chineál céanna i 50 stát sna Stáit Aontaithe, agus i mórán ballstát san Aontas Eorpach freisin.

Is éard atá sa Pháipéar Comhairliúcháin liosta de níos mó ná 2,000 Acht atá fós i bhfeidhm (i dtéarmaí Achtanna iar-1922, a díorthaíodh ó rianú na n-aisghairmeacha san Eolaire Reachtaíochta) agus a rangaigh an Coimisiún faoi 36 ceannteideal ábhair. Tá na ceannteidil seo bunaithe ar:

- na ceannteidil (Teidil) a úsáidtear i gCód feidearálach na Stát Aontaithe (USC) agus i gCód Reachtaíochta stáit Maryland,
- réimsí freagrachta na Ranna Rialtais ábhartha,
- roinnt ceannteidil iomráiteacha, amhail Rialáil Gnó, Díl Coiriúil, Díl Fostaíochta agus Cánachas, rudaí nach gcomhfhreagraíonn go díreach d'ainmneacha Roinne ach ina bhfuil sé furasta an Roinn chúil a shainaithint,
- ceannteidil a bhaineann go saineúil le hÉirinn, amhail ceannteideal 21, An Ghaeilge agus an Ghaeltacht.

D'áirigh an Coimisiún níos mó ná 100 Acht réamh-1922 (a díorthaíodh ón liosta deifnídeach d'Achtanna réamh-1922 atá fós i bhfeidhm, mar atá leagtha amach san Acht um Athchóiriú an Díl Reachtaíochta 2007) leis an liosta rangaithe, rud a fhágann go bhfuil liosta iomlán de níos mó ná 2,000 Acht.

Is iad na 36 ceannteideal ábhair sa Liosta Rangaithe:

1. **Talmhaíocht agus Bia** (go príomha: An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia) (Maryland 1; cuid an USC de Theideal 21)
2. **Ealaíona, Cultúr agus Spóirt** (go príomha: An Roinn Turasóireachta, Cultúir agus Spóirt, An Roinn Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil) (Maryland 3 agus 20: cuid den dá cheann acu)
3. **Gairmeacha Gnó agus Proifisiúin Ghnó** (Ranna Éagsúla) (Maryland 2)
4. **Rialáil Gnó, lena n-áirítear Ainmneacha Gnó, Díl na gCuideachtaí agus Comhpháirtíocht** (go príomha: An Roinn Fiontar, Trádála agus Nuálaíochta) (Maryland 3 agus 5; Teideal 11 den USC)
5. **Saoránacht, Comhionannas agus Stádas an Duine Aonair** (go príomha: An Roinn Gnóthaí Pobail, Comhionannas agus Gaeltachta; An Roinn Díl agus Cirt agus Athchóirithe Díl; An Roinn Sláinte agus Leanaí) (Teideal 8 den USC)
6. **Dlíteanas Sibhialta (Conradh agus Tort) agus Réiteach Díospóide** (go príomha: An Roinn Fiontar, Trádála agus Nuálaíochta; An Roinn Díl agus Cirt agus Athchóirithe Díl) (Teideal 9 den USC)
7. **Díl Tráchtála** (go príomha: An Roinn Fiontar, Trádála agus Nuálaíochta) (USC 17 agus 35; Maryland 4)
8. **Cumarsáid agus Fuinneamh** (An Roinn Cumarsáide, Fuinnimh agus Acmhainní Nádúrtha) (Maryland 25)
9. **Cúirteanna agus an tSeirbhís Chúirteanna** (An Roinn Díl agus Cirt agus Athchóirithe Díl) (Maryland 7 agus 9)
10. **An Díl Coiriúil** (An Roinn Díl agus Cirt agus Athchóirithe Díl) (Maryland 8)
11. **Fórsaí Cosanta** (An Roinn Cosanta) (Teideal 10 den USC)
12. **Oideachas agus Scileanna** (An Roinn Oideachais agus Scileanna) (Maryland 11)
13. **Díl Toghcháin agus Reifrinn** (An Roinn Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil) (Maryland 12)
14. **Díl Fostaíochta** (An Roinn Fiontar, Trádála agus Nuálaíochta) (Maryland 22)
15. **Fiontar agus Forbairt Eacnamaíochta** (go príomha: An Roinn Fiontar, Trádála agus Nuálaíochta; An Roinn Airgeadais; An Roinn Turasóireachta, Cultúir agus Spóirt) (Maryland 10)
16. **Comhshaoil** (An Roinn Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil) (Maryland 13)
17. **Díl Teaghlach** (An Roinn Díl agus Cirt agus Athchóirithe Díl; An Roinn Sláinte agus Leanaí) (Maryland 15)

18. **Seirbhísí Airgeadais agus Forais Chreidmheasa** (go príomha: An Roinn Airgeadais; An Roinn Fiontar, Trádála agus Nuálaíochta) (Maryland 16 agus 21)
19. **Gnóthaí Eachtracha agus Caidreamh Idirnáisiúnta** (go príomha: An Roinn Gnóthaí Eachtracha; Roinn an Taoisigh) (Teideal 22 den USC)
20. **An Garda Síochána (Póilíní)** (An Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí)
21. **Sláinte agus Seirbhísí Sláinte** (An Roinn Sláinte agus Leanaí) Teideal 21 den USC: cuid; Maryland 18)
22. **An Ghaeilge agus an Ghaeltacht** (An Roinn Gnóthaí Pobail, Comhionannais agus Gaeltachta)
23. **Dlí Talún, Comharbais agus Iontaobhas** (go príomha: An Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí; An Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil) (Maryland 14 agus 26)
24. **Díol Ceadúnaithe Alcóil** (An Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí) (Teideal 27 den USC)
25. **Rialtas Áitiúil** (go príomha: An Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil) (Maryland 28)
26. **Rialtas Náisiúnta** (go príomha: Roinn an Taoisigh; An Roinn Airgeadais) (Maryland 28; Teideal 40 den USC)
27. **Acmhainní Nádúrtha** (go príomha: An Roinn Cumarsáide, Fuinnimh agus Acmhainní Nádúrtha) (Maryland 23)
28. **Oireachtas (Parlaimint Náisiúnta) agus Reachtaíocht** (go príomha: Roinn an Taoisigh; An Roinn Airgeadais) (Teideal 40 den USC)
29. **Pleanáil, Forbairt agus Tithíocht** (go príomha: An Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil) (Maryland 19)
30. **Príosúin agus Áiteanna Coinneála** (An Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí) (Maryland 6)
31. **Sábháilteacht Phoiblí** (lena n-áirítear Caighdeán Tógála, Sábháilteacht Dóiteáin, Sábháilteacht Táirgí agus Sábháilteacht agus Sláinte ag an Obair) (Ranna Éagsúla) (Maryland 24)
32. **Leas Sóisialach, Pinsin agus Seirbhísí Pobail** (An Roinn Coimirce Sóisialaí; An Roinn Gnóthaí Pobail, Comhionannais agus Gaeltachta) (Maryland 20)
33. **Airgeadas agus Soláthair Stáit** (go príomha: An Roinn Airgeadais) (Maryland 27)
34. **Pearsanra agus Aoisliúntas/Pinsin Stáit** (An Roinn Airgeadais) (Maryland 29)
35. **Cánachas** (An Roinn Airgeadais) (Maryland 30 agus 31; Teideal 19 den USC)
36. **Iompar** (An Roinn Iompair) (Maryland 32)

Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún Tuarascáil a fhoilsiú ar an ábhar seo faoi dheireadh 2011. Idir an dá linn, tá an Coimisiún tiomanta don Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn a nuashonrú ar bhonn rialta (i mí Feabhra 2011, d'fhoilsigh an Coimisiún Leagan 3 ar a láithreán gréasáin).

CAIBIDIL 6

RIARACHÁN

RÉAMHRÁ

Sa chaibidil seo, leagann an Coimisiún amach na gnéithe riaracháin a bhaineann lena chuid oibre. Díritear ar na socruithe riachtanacha riaracháin agus ar thaca a chinntíonn gur féidir Clár Rollach Oibre an Choimisiúin a chur i gcleachtas. Tá struchtúr eagraíochta reatha an Choimisiúin (amhail an bhliain 2010) leagtha amach in Aguisín E.

AN COIMISIÚN

Is éard atá sa Choimisiún Uachtarán agus ceathrar Coimisinéirí. Is é an Rialtas a cheapann na Coimisinéirí ar feadh téarma suas le cúig bliana, agus féadfar a gceapacháin a athnuachan. I 2010, is éard a bhí sa Choimisiún an tUachtarán, Coimisinéir lánaimseartha agus triúr coimisinéirí páirtaimseartha. Is aturnae í an Coimisinéir lánaimseartha, Patricia Rickard-Clarke, a raibh, roimh a ceapachán, ina comhpháirtí le McCann Fitzgerald, Aturnaetha. Is iad seo a leanas an triúr Coimisinéirí páirtaimseartha: an tOllamh Finbarr McAuley, Jean Monnet, Ollamh le Dlí Coiriúil, An Coláiste Ollscoile Baile Átha Cliath; Marian Shanley, Aturnae, Iarchomhalta den Choimisiún chun Drochúsáid Ghnéasach Leanaí a Fhiosrú; agus An Breitheamh Onórach Dónal O'Donnell, breitheamh den Chúirt Uachtarach.

Cinneann an Coimisiún ar ábhar an chláir athchóirithe dlí agus beartaíonn siad ábhar aschur taighde an Choimisiúin (mar a bhíonn sna Páipéir Chomhairliúcháin agus Tuarascálacha) agus déanann na príomhchinntí riaracháin agus airgeadais. Tagann na Coimisinéirí le chéile go foirmiúil mar fhoras uair sa mhí ar a laghad. Lena chois sin, tagann a chuid comhaltaí le chéile go minic agus bíonn siad i gcumarsáid agus i gcomhairle leanúnach lena chéile agus le foireann an Choimisiúin.

COISTE BAINISTÍOCHTA

Tá coiste bainistíochta an Choimisiúin comhdhéanta d'Uachtarán an Choimisiúin, an Coimisinéir lánaimseartha, An Ceann Riaracháin agus Forbartha, an Stiúrthóir Taighde, Bainisteoir an Tionscadail Athráitis agus Bainisteoir Tionscadail an Eolaire Reachtaíochta. Tagann an coiste bainistíochta le chéile ar bhunús rialta le hathbhreithniú a dhéanamh ar na príomhábhair chuí go léir a bhaineann le hoibriú éifeachtúil agus éifeachtach an Choimisiúin. Is é ceann de na príomhfhreagrachtaí atá ar an Choimisiún ná monatóireacht a dhéanamh ar an dul chun cinn sna spriocanna a leagtar amach i bplean gnó bhliantúil an Choimisiúin.

FOIREANN RIARACHÁIN

Amhail mí na Nollag 2010, is éard a bhí i bhfoireann riaracháin agus leabharlainne an Choimisiúin Ceann Riaracháin agus Forbartha agus foireann de 7 mball foirne. Sa chéad leath de 2010, cuireadh socruithe aistrithe agus socruithe eile i bhfeidhm chun an mórlaghdú de 35% ar dheontas i gcabhair an Choimisiúin do 2010 a chur san áireamh.

Le linn 2010, bhí freagracht fhoriomlán ar an Aonad Riaracháin as na tascanna riaracháin laistigh den Choimisiún a chur i gcrích ó lá go lá. Tá an tAonad go háirithe freagrach as:

- Bainistiú, próiseáil agus tuairisciú a dhéanamh ar gach idirbheart airgeadais sa Choimisiún. Áirítear leis sin feidhm phárolla an Choimisiúin a bhainistiú.
- Foirgnimh agus infreastruchtúr IT an Choimisiúin a bhainistiú
- Feidhm acmhainní daonna an Choimisiúin a bhainistiú
- Tacaíocht riaracháin a sholáthar d'fheidhm taighde an Choimisiúin
- Feidhmeanna éagsúla a chomhlíonadh i dtaca le seimineáir, comhdhálacha bliantúla, seoladh foilseachán agus priontáil Tuarascálacha agus Páipéir Chomhairliúcháin

Ó mhí Feabhra 2010, in éagmais aon duine sa phost mar Cheann Riaracháin agus Forbartha, rinne baill den fhoireann riaracháin an ról seo, agus iad ag gníomhú faoi stiúradh an Choimisiúin.

Cuireann an tAonad Riaracháin tacaíocht ar fáil don fheidhm taighde taobh istigh den Choimisiún. Is é a bhíonn i gceist leis seo de ghnáth ná socrú a dhéanamh do phriontáil agus dáileadh fhoilseacháin an Choimisiúin agus pleanáil agus eagrú na dtascanna éagsúla a bhaineann le seoladh fhoilseacháin an Choimisiúin. Bhí an tAonad Riaracháin ag plé fosta le hullmhú seoltaí agus seimineár agus leis an Chomhdháil Bhliantúil.

FOIRNE TAIGHDE AGUS LEABHARLAINNE

Is é an príomhról atá ag foireann taighde an Choimisiúin dréacht-téacsanna a fhorbairt le haghaidh breithnithe ag an gCoimisiún chun é a chumasú maidir lena Chlár Oibre rollach a dhéanamh. Áirítear leis seo ullmhú an Doiciméid tosaigh Tionscnaimh Thionscadail agus ullmhú an Pháipéir Scóipe do thionscadal, rud ina leagtar amach paraiméadair na réimsí atá faoi chaibidil. Sna céimeanna níos déanaí de thionscadal, is éard atá i gceist leis seo forbairt an dréacht-Pháipéir Chomhairliúcháin nó na dréacht-Tuarascála agus, nuair a mheasann an Coimisiún é a bheith iomchuí, Páipéar Seimineáir.

Foireann Taighde

Tá an fhoireann taighde ar athchóiriú an dlí faoi cheannas an Stiúrthóra Taighde, duine a dtugann an fhoireann taighde ar athchóiriú an dlí tuairisc dó go díreach. Is é Raymond Byrne an Stiúrthóir reatha Taighde, a bhíodh i Scoil an Dlí agus Rialtais, Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath. Déanann beirt bhainisteoirí tionscadail maoirsiú ar thionscadail an Choimisiúin ar Athráiteas Dlí Reachtúil agus ar an Eolaire Reachtaíochta. Le linn 2010, bhí údarás ag an gCoimisiún ochtar Taighdeoirí lánaimseartha Dlí a fhostú (b'ionann é seo agus 15 taighdeoir i 2009), a bhíonn ar chonarthaí bliana de ghnáth. Sannann an Coimisiún na 8 taighdeoirí seo d'athchóiriú an dlí, d'Athráiteas Dlí Reachtúil agus don Eolaire Reachtaíochta. Ó am go ham, téann an Coimisiún i gcomhairle le saineolaithe seachtracha do thionscadail áirithe agus bunaíonn sé Grúpaí Oibre ar ábhair ar leith freisin.

Is í feidhm an Stiúrthóra Taighde an fhoireann taighde ar athchóiriú dlí a stiúradh agus a bhainistiú, agus cuidiú ginearálta agus comhairle a thabhairt do na taighdeoirí i ndúil is go gcinnteofar aschur agus caighdeán oibre cuí. Áirítear leis seo déanamh taighde ghinearálta cúlra, ullmhú Páipéar Scóipe, ullmhú dréachtdoiciméad agus dréacht-Pháipéar Chomhairliúcháin agus Tuarascálacha le haghaidh breithnithe ag an gCoimisiún. Déanann an Stiúrthóir roinnt seimineár i rith na bliana do na taighdeoirí ar

réimsí spéise ar leith agus tagann na taighdeoirí le chéile mar ghrúpa chun tuairimí a mhalartú ar na réimsí a bhfuil siad ag déanamh taighde orthu. Freastalaíonn taighdeoirí fosta ar chomhdhála ar réimsí ábhartha suime. Spreagtar Taighdeoirí Dlí fosta a bheith ag foilsiú in irisí dlí ábhartha le linn a dtréimhse leis an Choimisiún. Cuimsíonn sé sin ailt a bhaineann le réimsí a bhfuil an taighdeoir gníomhach iontu.

Seirbhísí Leabharlainne agus Faisnéise

Is é an príomhról atá ag leabharlann an Choimisiúin, uirlis nach bhféadfadh an Coimisiún feidhmiú gan í, ná soláthar a dhéanamh agus freagra a thabhairt ar riachtanais an Choimisiúin agus ar fhoireann taighde an Choimisiúin i leith seirbhísí leabharlainne agus faisnéise i bpáirt le leabharlanna agus soláthróirí faisnéise eile. Ar fhoireann na leabharlainne tá Bainisteoir/Leabharlannaí Faisnéise Dlíthiúla agus Catalógaí/Cúntóir Leabharlainne. Cuireann baill den Aonad Riaracháin cúnamh ar fáil fosta nuair a bhíonn gá leis.

Oibríonn an Bainisteoir Faisnéise Dlíthiúla/ Leabharlannaí i ndlúthchomhairle leis na foirne taighde le go mbeidh teacht in am ar acmhainní nua cruachóipe agus leictreonacha. Scaiptear feasachán inmheánach ar fhorbairtí dlíthiúla reatha, ag díriú ar shealbhuithe nua leabharlainne, ar an fhoireann ar fad ar bhonn seachtainiúil. Tá cúnamh le fáil ag an Bhainisteoir Faisnéise Dlíthiúla/ Leabharlannaí ina ról ó Chatalógaí lánaimseartha.

AIRGEADAS

Ioncam agus caiteachas

Is é an tAire Airgeadais a mhaoiníonn an Coimisiún trí dheontas i gcabhair, agus b'ionann suim an deontais i gcabhair do 2010 agus €2,385,000 (rud a laghdaíodh ó leithdháileadh na bliana 2009 de €3,296,894. Fuarthas €5,704 as díol foilseachán (i 2009 b'ionann an figiúr seo agus €6,533).

B'ionann caiteachas i 2010 agus €2,382,673 (i gcomparáid le €3,582,727.52 i 2009). Chlúdaigh an caiteachas tuarastail agus aoisliúntas Coimisinéirí agus foirne, cíós agus forchostais áitreabh, cothabháil leabharlann an Choimisiúin, cothabháil ghréasán IT an Choimisiúin agus costais phriontála agus dáiliúcháin.

Sa chéad leath de 2010, go háirithe, bhí idirchaidreamh leanúnach idir an Coimisiún agus Oifig an Ard-Aighne, ag féachaint don mhórlaghdú ar dheontas i gcabhair an Choimisiúin do 2010. Le linn an ama sin, chuir an Coimisiún próiseas i bhfeidhm ar ath-imscaradh triúr ball foirne na Státseirbhíse agus laghdú ó 15 ball go 8 ball ar líon na mball foirne taighde conartha a bhí ceadaithe.

Prapíocaíochtaí

Níor fhulaing an Coimisiún aon phionós maidir le hús déanach le linn 2010 faoin *Acht um Prapíocaíocht Cuntas 1997*, mar a leasaíodh ag *Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíocht Mhall in Idirbhearta Tráchtála) 2002*.

An Coiste Iniúchta

Déanann Coiste Iniúchta an Choimisiúin monatóireacht ar bhonn leanúnach deontas i gcabhair an Choimisiúin, agus téann sé i dteagmháil le coiste iniúchta inmheánaigh Oifig an Ard-Aighne.

ÉIFEACHTÚLACHT FUINNIMH

De réir *Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éifeachtúlacht Fuinnimh Úsáide Deiridh agus Seirbhísí Fuinnimh) 2009* (IR Uimh.542 de 2009), agus Threoir 2006/32/EC, chinntigh an Coimisiún i rith 2010 go ndearna sé bearta cuí maidir le caomhnú fuinnimh agus le bearta laghdaithe. Chun tacú leis seo, chuaigh an Coimisiún i dteagmháil le Fuinneamh Inbhuanaithe Éireann chun measúnú a dhéanamh ar úsáid fuinnimh. Shainaithin sé seo gníomhaíochtaí neamhchostais, gníomhaíochtaí ar chostas íseal agus gníomhaíochtaí níos fadtéarmaí, rudaí a raibh an Coimisiún tiomanta dóibh. Rinne an Coimisiún na bearta sonracha seo a leanas i 2010.

- Nuair a bhí sé ag uasghrádú soilsiú éigeandála, shuiteáil an Coimisiún soilse T5 chun cur in ionad shoilse reatha T8. Athsholáthróidh an Coimisiún soilse T8 ar bhonn leanúnach.
- Shuiteáil an Coimisiún 4 rialaitheoir nua gaotrán in oifigí nach raibh siad ar fáil iontu, chun a chinntiú go bhféadfaí na gaotráin aerchóirithe a mhúchadh nuair nach raibh siad ag teastáil.

I 2010, chuir an Coimisiún tús leis an bpróiseas ar iniúchadh a dhéanamh ar fheistiú na méadar monatóireachta agus na mbogearraí monatóireachta chun faisnéis ar úsáid a thomhas.

Phléigh an Coimisiún freisin le faisnéis agus cumarsáid inmheánach leanúnach maidir le húsáid fuinnimh, lena n-áirítear: gur cheart go múchfaí soilse nuair nach mbeidh ball foirne sa seomra ar feadh* níos mó ná 10 nóiméad; go gcinnteofaí go mbíonn scáileáin ríomhairí múchta nuair a bhíonn ball foirne imithe óna dheasc ar feadh* ama sách mór agus nuair a fhágann siad an oifig sa tráthnóna.

SOCRUITHE RIALACHAIS

Is ar an gCoimisiún atá freagracht agus cuntasacht fhoriomlán as gníomhaíochtaí an Choimisiúin. Faigheann an Coimisiún cúnaimh ón gCoiste Bainistíochta, ón Aonad Riaracháin, ón bhfoireann taighde agus ó fhoireann na leabharlainne leis an ról sin.

Tá macasamhail chuspóirí *an Ráitis Straitéise*, atá liostaithe i gCaibidil 1, le léamh ag leibhéal na heagraíochta, i gcomhréir leis na cuspóirí sa Ráiteas Straitéise, tá sraith spriocanna atá leagtha amach i bPlean Gnó Bhliantúil an Choimisiúin. Tá spriocanna ráithiúla sa Plean Gnó faoi gach cuspóir straitéiseach. Tá monatóireacht á déanamh ar bhonn rialta ag an Choiste Bainistíochta ar an dul chun cinn atá déanta i mbaint amach na spriocanna sin agus athbhreithniú foirmiúil gach ráithe.

Déantar bainistiú ar fheidhmíocht bhaill aonair foirne trí chóras bainistithe feidhmíochta do bhainisteoirí agus don fhoireann araon. Tá státseirbhísigh faoi réir an Chórais Forbartha um Bainistiú Feidhmíochta na Státseirbhíse. Don fhoireann eile ar fad tá a chóras bainistithe feidhmíochta féin ag an Coimisiún atá faoi chúram an Choimisinéara lánaimseartha.

Faoi nósanna imeachta cuntasáochta reatha, tarraingítear airgead anuas ó Oifig an Ard-Aighne ar bhonn míosúil trí bhíthin deontais i gcabhair. Faigheann an Coimisiún ioncam áirithe fosta ó dhíol foilseachán. Déanann an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste monatóireacht ar bhonn bliantúil ar rialáil airgeadais inmheánach agus caiteachas an Choimisiúin. Tá an Coimisiún faoi réir iniúchta ag Coiste Iniúchta

Inmheánaigh Oifig an Ard-Aighne freisin agus coinníonn sé a Choiste Iniúchta Inmheánaigh féin, rud atá faoi chathaoirleacht an Choimisinéara Shanley.

Nuashonraítear clár bainistíochta riosca an Choimisiúin ar bhonn rialta agus coimeádtar é faoi athbhreithniú ag an Choimisiún.

Aguisín A:

LIOSTA TIONSCADAL ATÁ SAN ÁIREAMH SA TRÍÚ CLÁR UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ 2008-2014

A. Córas Dlíthiúil agus Dlí Poiblí

1. An Dlí Maidir le Giúiréithe
2. Forfheidhmiú Fiacha agus Urrú Leasanna ar Mhaoin Phearsanta
3. Barántais Bhinse agus Barántais Chuardaigh
4. Teorainn ar Chaingne
5. Réiteach Malartach ar Dhíospóidí
6. Comhdhlúthú agus Athchóiriú ar Achtanna na gCúirteanna

B. Dlí na Fianaise

7. Fianaise Cháipéiseach agus Teicneolaíocht
8. Clostrácht i gCásanna Sibhialta agus Coiriúla
9. Nochtadh Cásanna Cosanta Roimhré
10. Fianaise Fhóiréinseach
11. Fianaise Shaineolach

C. Dlí Coiriúil

12. Dlí Cionta Gnéasacha
13. An tIospartach agus an Córas Ceartais Choiriúil
14. Daoine Soghonta agus an Córas Ceartais Choiriúil
15. Ceartas Íocshláinteach
16. Maidir le bunú Choiste Comhairleach um Chódú an Dlí Choiriúil, scrúdú ar cheisteanna ag eascairt sa chuid ghinearálta den dlí coiriúil
17. Dlí Dúnbhásaithe
18. Cosaintí sa Dlí Coiriúil
19. Cionta Tosaigh

D. Dlí Talún agus Maoine

20. Tuilleadh Códaithe Reachtúil ar Dhlí Talún
21. Dlí Iontaobhas agus Tionscadal ar na hAchtanna Talún Socraithe
22. Léarscáil Bhóithre don ríomhThíolacadh

E. Dlí Teaghlaigh

23. Gnéithe Dlíthiúla de Chaidrimh Theaghlaigh
24. Foréigean Baile
25. Dlí Neamhnaithe san 21ú hAois

F. Grúpaí Sonracha i Sochaí atá ag Athrú

26. Leanáí agus an Dlí
27. Aitheantas Inscne
28. Gnéithe Dlíthiúla de Dhaoine Nua agus Daoine atá ag Teacht Chun Cinn i Sochaí na hÉireann (Nósanna Imeachta Athaontaithe agus Saoránacht)
29. Gnéithe Dlíthiúla de Chúramóirí

G. Teicneolaíocht, Nuálaíocht agus an Duine Aonair

30. Gnéithe Dlíthiúla den Bhitheitic
31. Gnéithe Dlíthiúla den Atáirgeadh Daonna Cuidithe
32. Príobháideacht

H. Dlí Tráchtála agus Dlí na nOibleagáidí

33. Dírathú Conarthaí
34. Conarthaí Árachais
35. Damáistí i nDlí Conartha agus Torta

I. Dlí Idirnáisiúnta

1. Stádas Dlí Idirnáisiúnta i nDlí Intíre na hÉireann
2. Gnéithe Dlí Shibhialta den Dlí ar Dhaoine ar Iarraidh

Aguisín B: **GRÚPAÍ OIBRE AGUS BOIRD TIONSCADAIL**

Mar a nótáladh i gCaibidil 1, faoin *Acht Fán Choimisiún um Athchóiriú an Dlí 1975*, is féidir leis an gCoimisiún Grúpaí Oibre a chur ar bun chun réimsí ar leith dlí a scrúdú. Chomh maith leis na Grúpaí Oibre, a mbíonn cruinnithe acu ar bhonn rialta le linn saolré thionscadail ar leith, tá grúpaí *ad hoc* (a mbíonn cruinnithe acu anois agus arís) curtha ar bun fosta ag an Choimisiún le dul i gcomhairle leo faoi ábhair ar leith.

GRÚPA OIBRE AR BHAINISTIÚ FIACH PEARSANTA AGUS FORFHEIDHMIÚ FIACHAIS

I mí Eanáir 2010, thionóil an Coimisiún Grúpa Oibre um Bainistiú Fiachais Phearsanta agus Fhorfheidhmiú Fiachais, ag eascairt ó shaincheisteanna ar caitheadh leo ina thionscadal ar bhainistiú fiach pearsanta agus fhorfheidhmiú. Tháinig an Grúpa Oibre le chéile sé huairte idir mí Eanáir agus mí Aibreáin 2010. Reáchtáladh na cruinnithe in oifigí an Choimisiúin agus sholáthair an Coimisiún rúnaíocht don Ghrúpa Oibre. Bhí plé an Ghrúpa Oibre ina chúis le *Tuarascáil Eatramhach ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus Fhorfheidhmiú Fiachais* an Choimisiúin, a foilsíodh i mí na Bealtaine 2010 (atá pléite i gCaibidil 2 thuas).

Baill den Ghrúpa Oibre um Bainistiú Fiachais Phearsanta agus Fhorfheidhmiú Fiachais

An tSeirbhís Chúirteanna:

An tUasal Noel Rubotham, Stiúrthóir um Athchóiriú agus Fhorbairt
An tUas. Nuala McLoughlin, Príomh-Chláraritheoir agus Ceann Oibríochtaí na Cúirte Uachtaraí agus na hArdchúirte

An Roinn Airgeadais:

An tUasal Éamonn Kearns, Stiúrthóir, Rannóg na Seirbhísí Airgeadais
An tUas. Mary Carrick, Príomhoifigeach Cúnta, Rannóg na Seirbhísí Airgeadais

An Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí:

An tUasal Robert Browne, Ard-Rúnaí Cúnta
An tUasal Brendan McNamara, Príomh-Oifigeach

Rialtóir Airgeadais:

An tUas. Sharon Donnery, Ceannasaí na gCód um Chosaint Tomhaltóirí
An tUas. Joanna Farnan, Oifig an Rialtóra Airgeadais

Cónaidhm Baincéireachta na hÉireann:

An tUas. Eimer O'Rourke, Ceannasaí na Baincéireachta Miondíola
An tUasal Shane Martin, Comhairleoir na Baincéireachta Miondíola

Seirbhís Bhuiséadta agus Chomhairle Airgid:

An tUasal Michael Culloty, Polasaí Sóisialta agus Cumarsáid, MABS ND
An tUas. Annmarie O'Connor, Bainisteoir Gnó, MABS ND

An Coimisiún um Athchóiriú an Dlí:

An Breitheamh Onórach Catherine McGuinness, Uachtarán (Cathaoirleach Grúpa Oibre)
An tUas. Patricia T Rickard-Clarke, Coimisinéir Iánaimseartha
An tUasal Raymond Byrne, Stiúrthóir Taighde

SAINGHRÚPA AR AN ACHT UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ TALÚN AGUS TÍOLACTHA 2009

I 2006, ar iarratas an Ard-Aighne agus an Aire Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóirithe Dlí, thionóil an Coimisiún sainghrúpa chun cuidiú leis *an mBille um Athchóiriú an Dlí Talún agus Tíolactha 2006* a dhréachtú, atá bunaithe ar an dréacht sa *Tuarascáil ar Athchóiriú an Dlí maidir leis an Dlí Talún agus an Dlí Tíolacais a Athchóiriú agus a Nuachóiriú* (LRC 74-2005) agus a d'achtaigh an tOireachtas san *Acht um Athchóiriú an Dlí Talún agus Tíolactha 2009*. Tar éis achtú an Achta 2009, tionóltar an Sainghrúpa ó am go ham chun plé agus breithniú a dhéanamh ar leasuithe féideartha ar an Acht 2009.

Baill den Sainghrúpa ar an Acht um Athchóiriú an Dlí Talún agus Tíolactha 2009

An Breitheamh Uasal Catherine McGuinness, Uachtarán
An Coimisinéir Patricia T Rickard-Clarke
An tUasal Raymond Byrne, Stiúrthóir Taighde
An tOllamh John C W Wylie, Ollamh le Dlí, Ollscoil Cardiff
An tUasal John Deeney, An tÚdarás Clárúcháin Maoine
An tUasal Seamus Carroll, Príomhoifigeach, an Roinn Dlí agus Cirt,
Comhionannais agus
Athchóirithe Dlí

BORD TIONSCADAIL AR CHOMHDHLÚTHÚ AGUS ATHCHÓIRIÚ ACHTANNA NA GCÚIRTEANNA

I mí Eanáir 2008, bhunaigh an Coimisiún Bord Tionscadail ar Chomhdhlúthú agus Athchóiriú Achtanna na gCúirteanna i Mí Eanáir 2008. Is é seo comhthionscadal lena mbaineann an Coimisiún, an Roinn Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóirithe Dlí agus an tSeirbhís Chúirteanna a raibh *Tuarascáil ar Chomhdhlúthú agus Athchóiriú na nAchtanna Cúirteanna* an Choimisiúin (a pléadh i gCaibidil 2 thuas) mar bhuaicphointe ag a gcuid oibre.

Baill den Bhord Tionscadail ar chomhdhlúthú agus Athchóiriú Achtanna na gCúirteanna

An Breitheamh Uasal Catherine McGuinness, Uachtarán
An Coimisinéir Patricia T Rickard-Clarke
An tUasal Raymond Byrne, Stiúrthóir Taighde
An tUasal Sean Barton, McCann FitzGerald, dlíodóirí (speisialtóir dréachtaithe don Bille um Chomhdhlúthú agus Athchóiriú na gCúirteanna)
An tUasal Brian O'Neill, Príomhoifigeach Cúnta, an Rannóg um Polasaí na gCúirteanna, an Roinn Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóirithe Dlí
An tUasal Noel Rubotham, Stiúrthóir athchóirithe agus forbartha, an tSeirbhís Chúirteanna

Aguisín C: **COMHDHÁLACHA AGUS CUAIRTEANNA**

Mar a pléadh i gCaibidil 1, bíonn Coimisinéirí ag freastal ar sheimineáir agus ar chomhdhálacha poiblí go rialta agus ag glacadh páirt iontu maidir le réimsí taighde ag baint leis an Tríú Clár agus le Clár Rollach Oibre an Choimisiúin. Coinnítear teagmhálacha le comhlachtaí athchóirithe dlí fosta trí fhreastal ar sheimineáir ábhartha agus trí óstáil cuairteanna ó chomhlachtaí eile athchóirithe dlí. Seo a leanas *rogha* de na comhdhálacha – agus caibidlí seachtracha eile a bhí ar bun - a ndearna Coimisinéirí agus taighdeoirí freastal orthu le linn 2010. I mórán cásanna, is éard a bhí i gceist leis seo páipéir a sheachadadh ar obair an Choimisiúin.

18 Eanáir	Caidrimh Theaghlaigh Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar sheimineár a thionóil Teaghlach Amháin chun plé a dhéanamh ar an bPáipéar Comhairliúcháin ar Ghnéithe Dílíúla de Chaidrimh Theaghlaigh.
8 Eanáir	Leanaí agus an Dlí Rinne an tUachtarán freastal ar chruinniú ag oifigí an Chomhaontais um Chearta Leanaí
25 Eanáir	Leanaí agus an Dlí Rinne an tUachtarán freastal ar Sheoladh Cáta Tuaraisce an Chomhaontais um Chearta Leanaí 2010, a nochtadh an grád a tugadh don Rialtas maidir le feidhmiú a eochairthiomantas do leanaí.
29-31 Eanáir	Dlí Teaghlaigh Rinne an tUachtarán freastal ar Chomhdháil na nDlíodóirí Teaghlaigh i gCúirt an Phaoraigh, Co. Chill Mhantáin
9 Feabhra	An tAcht um Athchóiriú an Dlí Talún agus Tíolactha 2009 Labhair an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke ag ceardlann STEP.
17 Feabhra	Athráiteas Dlí Reachtúil Thug Catriona Moloney, Taighdeoir Dlí, léacht ar Athráiteas os comhair rang Máistreacht sa Dlí i NUI Gaillimh
19 Feabhra	An Dlí agus an Duine Scothaosta/Idirghabháil Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar Fhóram Díospóireachta ar Idirghabháil Seanóirí a bhí faoi chathaoirleacht Nora Owen
25, 26 Feabhra	Bitheitic Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke agus an Taighdeoir Dlí Ciara Staunton freastal ar chomhdháil a reáchtáil Ospidéal Ollscoile an Choim do Mhná agus do Naíonáin agus Coláiste na Tríonóide Baile Átha Cliath ar “I dTreo Fhorbairt na dTreoirlínte Náisiúnta ar 1 Bhainistiú na placainte atá go heaslán greamaitheach 2 Úsáid a bhaint as misoprostol i gcnáimhseachas agus i ngíniceolaíocht 3 Bainistiú na nOthar a dhiúltaíonn táirgí fola”
26 Feabhra	Meabhairshláinte Labhair an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke ag Comhdháil ar an Dlí Meabhairshláinte in UCC

25 Feabhra	Fiach Cur i láthair ag an Stiúrthóir Taighde, Raymond Byrne, os comhair Institiúid Bainisteoirí Creidmheasa na hÉireann, Baile Átha Cliath
1 Márta	An Dlí Coiriúil agallamh ag an Stiúrthóir Taighde, Raymond Byrne, ar The Afternoon Show, RTÉ, ar <i>Thuarascáil ar Chosaintí sa Dlí Coiriúil</i> de chuid an Choimisiúin (cosaint an bhaile).
2 Márta	An Dlí agus an Duine Scothaosta Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar chaint ag UCD a d’eagraigh an tIonad Náisiúnta do Chosaint Daoine Scothaosta
2 Márta	ADR Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar phlé ar Idirghabhálaithe Dílódóirí Teaghlaigh an DSBA
3 Márta	An Dlí agus an Duine Scothaosta Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar chomhdháil “Gnó an Aosaithe: Ór a Dhéanamh d’Airgead” ag an Ospidéal Ríoga, Cill Mhaighneann
3 Márta	An Dlí agus an Duine Scothaosta Rinne an tUachtarán freastal ar sheoladh an TILDA (Staidéar Fadaimseartha na hÉireann um Aosú) i TCD
5 Márta	ADR Labhair an tUachtarán agus an Taighdeoir Dlí Nicola White ag Siompóisiam na Comhdhála Náisiúnta um Idirghabháil i gColáiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, rud a ndearna an Coimisinéir Rickard-Clarke freastal air
6 Márta	Fiach Chuir an Taighdeoir Dlí Joseph Spooner páipéar i láthair ag Comhdháil Bhliantúil Chumann Dlí Chomparáidigh na hÉireann “Dlí Comparáideach Pearsanta Dócmhainneachta” laistigh den Limistéar Breithiúnach Eorpach: ó Phríosún na bhFéichiúnaithe go Parthas na bhFéichiúnaithe trí Rialachán Dócmhainneachta an CE.”
10 Márta	Dlí Teaghlaigh Rinne an tUachtarán freastal ar chaint ar Dhlí Theaghlaigh i NUIG.
12 Márta	Athchóiriú an Dlí Thug an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke caint do mhic léinn LLM i NUIG.
15 Márta	Fiachas Thug an Taighdeoir Dlí Joseph Spooner cur i láthair ar <i>Pháipéar Comhairliúcháin ar Bhainistiú Fiach Pearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiach</i> de chuid an Choimisiúin ag seimineár Ionad na Comhairle Saoire Dlí ar NUIG.
25 Márta	Leanaí agus an Dlí Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar chaint ar “Thoircheas i nDéagóirí agus Gníomhaíocht Ghnéis a Laghdú: Na nithe a n-éiríonn leo agus na nithe nach n-éiríonn leo” a bhí eagraithe ag Institiúid Í
25 Aibreán	Fiosrúcháin Phoiblí, lena n-áirítear Binsí Fiosrúcháin Bhuail an tUachtarán, an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke agus an Stiúrthóir Taighde le Coiste an Oireachtais um Chuntais Phoiblí i ndáil le Binsí Fiosrúcháin.
19 Aibreán	Fiachas Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke agus Taighdeoir Dlí Joseph Spooner freastal ar chruinniú comhairliúcháin

a bhí tionólta ag Rannán um Chuimsiú Sóisialta na Roinne Gnóthaí Sóisialacha agus Teaghlach i gcomhpháirt leis an ESRI maidir le staidéar nua ar na naisc idir ioncam, bochtaineacht agus forfhéichiúnas/eisiamh airgeadais

- 20 Aibreán **Fiachas** Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke agus Taighdeoir Dlí Joseph Spooner freastal ar Chomhdháil Chónaidhm Baincéirí na hÉireann ar Mhargadh Inbhuanaithe Morgáiste a Sheachadadh
- 30 Aibreán **Meabhairshláinte** D'fhreastail an tUachtarán ar Chruinniú Choláiste Síciatraithe na hÉireann
- 19 Bealtaine **Cumas agus Toiliú** Thug an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke páipéar os comhair mhic léinn Iarchéime Choláiste na Fiaclóireachta ar TCD
- 28 Bealtaine **Pianbhreitheanna Éigeantacha** Rinne an tUachtarán agus an Taighdeoir Dlí John Byrne freastal ar sheimineár ag Caisleán Bhaile Átha Cliath ar 'Smachtbhannaí Coiriúla' a bhí eagraithe ag an Roinn Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóirithe Dlí
- 26 Bealtaine **Fiachas** Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke agus Taighdeoir Dlí Joseph Spooner freastal ar sheimineár faisnéise a bhí tionólta ag Mísean an IMF d'Éirinn ag an Roinn Airgeadais
- 27 Bealtaine **Fiachas** Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke agus an Taighdeoir Dlí Joseph Spooner freastal ar sheimineár ar lasacht agus lasachtú atá Freagrach a bhí tionólta ag Cónaidhm Bhaincéireachta na hÉireann ag Institiúid na mBaincéirí
- 28 Bealtaine **Cumas Meabhrach** Chuir an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke páipéar i láthair ar Chumas Meabhrach ag Comhdháil Bhliantúil STEP na hÉireann
- 14 Bealtaine **An Dlí agus an Duine Scothaosta** Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar Chomhdháil Líonra de chuid Aois Folláin
- 19 Bealtaine **Treoracha Réamhchúraim** Rinne an tUachtarán freastal ar Chomhdháil Dheireadh an tSaoil i gCaisleán Chluain Tarbh
- 1 Meitheamh **An Dlí agus an Duine Scothaosta** Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar Sheimineár "Braistintí Poiblí ar Mhí-Úsáid Daoine Scothaosta" an Ionaid Náisiúnta do Chosaint Daoine Scothaosta (NCPOP) in UCD
- 11 Meitheamh **An Dlí agus an Duine Scothaosta** Rinne an Stiúrthóir Taighde Raymond Byrne freastal ar Chomhdháil "Teicneolaíochtaí agus Teicnící Nua san Oideachas um Dhul in Aois" Chumann Seaneolaíoch na hÉireann ag Acadamh Ríoga na hÉireann
- 15 Meitheamh **An Dlí agus an Duine Scothaosta** Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar sheimineár "Oscail do shúile" (Lá Domhanda ar Mhí-Úsáid Daoine Scothaosta) an HSE/UCD

22 Meitheamh	An Dlí agus an Duine Scothaosta Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar chéad chruinniú Ghrúpa Stiúrtha an HSE ar Mhí-Úsáid Airgeadais Daoine Scothaosta
1 Meitheamh	Dlí lontaobhais Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke, ar iarratas na gCoimisinéirí Ioncaim, freastal ar chruinniú chun aighneacht a ullmhú ar OECD ar lontaobhais
10-11 Meitheamh	Athchóiriú an Dlí Rinne an tUachtarán agus Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar Chomhdháil Bhliantúil Choimisiúin Dlí na 5 Dhlínse (Sasana & an Bhreatain Bheag, Albain, Tuaisceart na hÉireann, Poblacht na hÉireann & Geirsí) i Londain
11 Meitheamh	Cionta Gnéasacha Rinne Intéirneach Taighde Dlí Sinéad Kane freastal ar an 4ú Comhdháil Bhliantúil ar an Dlí Coiriúil “Freastal ar Íospartaigh sa Chóras Ceartais Choiriúil: Loighic Chuimsithe nó Phionósach?” in UCC
9, 17 Meitheamh	Forbairtí Ilaonad Labhair an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke ar Sheimineár SLS Thíolacadh Árasán ag Óstán Chathair Ard Mhacha agus ar Óstán Stormont Béal Feirste
26 Meitheamh	An Dlí Coiriúil Rinne Taighdeoirí Dlí Siobhán Drislane agus Gemma Ní Chaoimh freastal ar Chomhdháil Nuashonraithe ar an Dlí Coiriúil i gColáiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath
22 Meitheamh	Fiachas Rinne an Coimisiún cur i láthair os comhair Chomhchoiste an Oireachtais um Ghnóthaí Eacnamaíocha agus Rialála
4 Meitheamh	Fiachas Labhair an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke ag Comhdháil ag Coláiste Uí Ghríofa ar Dhlí Dócmhainneachta Pearsanta agus Féimheachta
1, 8, 15, 22, 29 Meith.	Fiachas Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal, mar bhall, ar chruinnithe Shainghrúpa Athbheithnithe an Rialtais ar Fhiachas Morgáiste
1 Iúil	Fiachas Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke agus an Taighdeoir Dlí Joseph Spooner freastal ar Chruinniú Céadphroinne an IBF ar Ról na hIdirghabhála i mBainistiú Fiachais
12 Iúil	Fiachas Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke agus an Taighdeoir Dlí Joseph Spooner freastal ar chruinniú le hionadaithe Chumann na hÉireann um Bainistiú Fiachais
30 Lúnasa	An Dlí agus an Duine Scothaosta Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar chruinniú Ghrúpa Oibre an HSE um Dhaoine Scothaosta, Baile Átha Cliath
31 Lúnasa	Fiachas Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar chruinniú an tSainghrúpa ar Riaráistí Morgáiste, Baile Átha Cliath
21-23 Meán Fómhair	Fiachas Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar Chruinniú Ginearálta Bliantúil & Comhdháil Chumann Idirnáisiúnta na Rialtóirí Dócmhainneachta 2010 agus labhair sí ann

7 Meán Fómhair	Ríomhthíolacadh Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar chruinniú ríomhthíolactha ag Dlí-Chumann na hÉireann
15 Meán Fómhair	Rochtain ar Cheartas: Chuir an Coimisinéir páipéar i láthair ar Rochtain ar Cheartas i gComhthéacs Athchóiriú an Dlí ag an 30ú bliain Chomhdháil de chuid an Bhoird um Chúnamh Dlíthiúil
17 Meán Fómhair	Daoine Leochaileacha Rinne an tUachtarán agus an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar Chomhdháil um Chaomhnóireacht Phoiblí ag Teach Farmleigh, Baile Átha Cliath
23 Meán Fómhair	Athchóiriú an Chórais Choiriúil Rinne an Bainisteoir Tionscadail Heather Mahon freastal ar Chomhdháil ‘Fócas a Aistriú - Ó Cheartas Coiriúil go Ceartas Sóisialta’ lontaobhas na hÉireann um Athchóiriú an Chórais Choiriúil ag Óstán an Gresham Baile Átha Cliath
23-24 Meán Fómhair	Córais Dlí Rinne an Bainisteoir Tionscadail Alma Clissmann freastal ar an 7ú Cruinniú Bliantúil de chuid an Fhórait Eorpaigh um Irisí Oifigiúla sa Róimh
30 Meán Fómhair	Athchóiriú an Dlí Rinne an tUachtarán freastal ar Chomhdháil Bhliantúil Choimisiún Dlí Thuaisceart na hÉireann
30 Meán Fómhair	Dlí lontaobhais Chuir an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke nuashonrú i láthair ar Dhlí lontaobhais do CDP ag an gCumann Dlí
16 Deireadh Fómhair	Meabhairshláinte Labhair an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke ag Comhdháil Iníonacha na Carthanachta ar Thaighde Teicneolaíochta i Míchumas in Ollscoil na hÉireann Má Nuad
20 Deireadh Fómhair	An Dlí agus an Duine Scothaosta Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar chomhdháil an Ionaid do Thaighde agus Forbairt um Dhul in Aois in Éirinn (CARDI)
8 Deireadh Fómhair	Meabhairshláinte Rinne an Taighdeoir Dlí Darelle O’Keeffe freastal ar sheimineár um Fhorbairt Ghairmiúil a Leanúint - Dlí Meabhairshláinte: An Gá atá le hAthrú de chuid Chomhlachas Barra Aturnaetha Bhaile Átha Cliath agus de chuid Chumann Dlíodóirí Meabhairshláinte na hÉireann
13 Deireadh Fómhair	Meabhairshláinte Rinne an Taighdeoir Dlí Darelle O’Keeffe freastal ar Chomhdháil Bhliantúil an NDA
15 Deireadh Fómhair	An Dlí Coiriúil Bhí an tUachtarán ina chathaoirleach ar an 13ú Comhdháil Bhliantúil de chuid an Chumainn um Thaighde & Fhorbairt Ceartais Choiriúil (ACJRD) ar Mhná sa Chóras Ceartais Choiriúil
20 Deireadh Fómhair	Comhionannas Bhí an tUachtarán ina chathaoirleach ar chomhdháil ar Chomhionannas i gCaisleán Bhaile Átha Cliath
19-21 Samhain	Dlí Teaghlaigh Rinne an tUachtarán freastal ar chomhdháil Dlíodóirí Teaghlaigh
23 Samhain	Fiachas Labhair an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke ag Comhdháil ar Fhiach i gColáiste Uí Ghríofa

5 Samhain	An Dlí Coiriúil Rinne an tUachtarán freastal ar chomhdháil ‘Coireacht an Bhóna Bháin’ ag Coimpléasc na Cúirte Coiriúla
5 & 6 Samhain	Dlí Teaghlaigh Rinne an tUachtarán freastal ar Chomhdháil ar Chúramóirí Altrama i gCathair na Mart, Co. Mhaigh Eo
8 Samhain	Riarachán Rinne an tUachtarán freastal ar chruinniú na gCathaoirleach Roinne ag an IPA
8 Samhain	An Dlí agus an Duine Scothaosta Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar chomhdháil an Ionaid Náisiúnta do Chosaint Daoine Scothaosta (NCPOP)
10 Samhain	An Dlí agus an Duine Scothaosta Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar Chomhdháil Ghníomhaíocht Aoise Éireann
29 Samhain	An Dlí agus an Duine Scothaosta Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar chruinniú an HSE ar Mhí-Úsáid Airgeadais
18 Samhain	Ginearálta Labhair an tUachtarán ag Comhdháil de chuid Gnó sa Phobal ag Staidiam Aviva
13 Samhain	Leanaí agus an Dlí Rinne an tUachtarán freastal ar chruinniú na Comhghuaillíochta um Chearta Leanaí
20 Samhain	Ceartha an Duine Rinne an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke freastal ar an 8ú Comhdháil Bhliantúil ar Chearta an Duine de chuid an IARC agus an Dlí-Chumainn
7 Nollaig	Meabhairshláinte Chuir an Coimisinéir Patricia Rickard-Clarke páipéar i láthair os comhair Oibríthe Sinsearacha Cásanna Leithleacha an HSE
16 Nollaig	Fiachas Comhdháil Bhliantúil an Choimisiúin agus seoladh na <i>Tuarascála ar Bhainistiú Fiachais Phearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiachais</i>

Aguisín D:

LIOSTA D'FHOILSEACHÁIN AN CHOIMISIÚIN UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ

Tá gach foilseachán an Choimisiúin ar fáil ag www.lawreform.ie

An Chéad Chlár chun Brainsí Áirithe den Dlí a Scrúdú D'fhonn iad a Athchóiriú (Prí 5984, 1976)

Páipéar Oibre Uimh 1-1977, An Dlí Maidir le Dlíteanas Tógálaithe, Díoltóirí agus Léasóirí i leith Caighdeán agus Feiliúnacht Áitreabh

Páipéar Oibre Uimh 2-1977, An Dlí Maidir le Lánaois, Aois le Pósadh agus Roinnt Ábhar Gaolmhar

*Páipéar Oibre Uimh 3-1977, Dlíteanas Sibhialta i leith Ainmhithe
An Chéad Tuarascáil (Bhliantúil) (Prí 6961 1977)*

Páipéar Oibre Uimh 4-1978, An Dlí Maidir le Sárú Gealltanais Pósta

Páipéar Oibre Uimh 5-1978, An Dlí Maidir le Caidreamh Collaí agus Mealladh agus Tearmannú Céile

Páipéar Oibre Uimh 6-1979, An Dlí Maidir le Meabhlú agus Mealladh agus Tearmannú Linbh

Páipéar Oibre Uimh 7-1979 An Dlí Maidir le Cailliúint Gaolta Céile agus Cailliúint Seirbhísí Linbh

Páipéar Oibre Uimh 8-1979, Athbhreithniú Breithiúnach ar Ghníomh Riaracháin: Fadhb na Leigheasanna

An Dara Tuarascáil (Bhliantúil) (Prí 8855 1978/79)

Páipéar Oibre Uimh 9-1980 An Riail in Aghaidh Clostrácha

An Tríú Tuarascáil (Bhliantúil) (Prí 9733 1980)

An Chéad Tuarascáil ar Dhlí Teaghlaigh – Caidreamh Collaí, Meabhlú agus Tearmannú Céile nó Linbh, Cailliúint Caidreamh Céile, Díobháil Phearsanta do Leanbh, Meabhlú Linbh, Maoin Phósta agus Sárú Gealltanais Phósta (LRC 1-1981)

Páipéar Oibre Uimh 10-1981 Sainchónaí agus Gnáthchónaí mar Ghnéithe Nasctha in Easaontacht na nDlíthe

An Ceathrú Tuarascáil (Bhliantúil) (1981) (PI 742)

Tuarascáil ar Dhlíteanas Sibhialta i leith Ainmhithe (LRC 2-1982)

Tuarascáil ar Áitribh Lochtacha (LRC 3-1982)

Tuarascáil ar Neamhdhlísteacht (LRC 4-1982)

An Cúigiú Tuarascáil (Bhliantúil) (1982) (PI 1795)

Tuarascáil ar Lánaois, Aois Phósta agus Roinnt Ábhar Nasctha (LRC 5-1983)

Tuarascáil ar Aiseag Cearta an Phósta, agus Ábhair Ghaolmhara (LRC 6-1983)

Tuarascáil ar Shainchónaí agus Gnáthchónaí mar Ghnéithe Nasctha in Easaontacht na nDlíthe (LRC 7-1983)

Tuarascáil ar Cholscaradh agus Ábhair Ghaolmhara (LRC 8-1983)

An Séú Tuarascáil (Bhliantúil) (1983) (PI 2622)

Tuarascáil ar Neamhniú Pósta (LRC 9-1984)

Páipéar Oibre Uimh 11-1984 Aitheantas do Cholscarthaí agus Scarthaí Eachtracha

An Seachtú Tuarascáil (Bhliantúil) (1984) (PI 3313)

Tuarascáil ar Aitheantas do Cholscarthaí agus Scarthaí Eachtracha (LRC 10-1985)

Tuarascáil ar Fhuaidireacht agus Cionta Gaolmhara (LRC 11-1985)

Tuarascáil ar Choinbhinsiún na Háige ar Ghnéithe Sibhialta d'Fhuadach Leanbh Idirnáisiúnta agus Roinnt Ábhar Gaolmhar (LRC 12-1985)

Tuarascáil ar Inniúlacht agus Inordaitheacht Céilí mar Fhinnéithe (LRC 13-1985)

Tuarascáil ar Chionta faoi Achtanna Póilíní Bhaile Átha Cliath agus Cionta Gaolmhara (LRC14-1985)

Tuarascáil ar Chonarthaí Mionaoiseach (LRC 15-1985)

Tuarascáil ar Choinbhinsiún na Háige ar Fhianaise a Thógáil Thar Lear i gCúrsaí Sibhialta nó Tráchtála (LRC 16-1985)
Tuarascáil ar Dhliteanas Mionaoiseach i dTort agus Dliteanas Tuismitheoirí as Damáiste Déanta ag Mionaoisigh (LRC 17-1985)
Tuarascáil ar Dhliteanas Dhaoine le Míchumas Intinne i dTort (LRC 18-1985)
Tuarascáil ar Ghnéithe Dlí Idirnáisiúnta d’Inniúlacht Phósta agus Rogha Dlí in Imeachtaí Neamhnithe Pósta (LRC 19-1985)
Tuarascáil ar Dhlínse in Imeachtaí Neamhnithe Pósta, Aitheantas d’Fhoraitní Eachtracha Neamhnithe Pósta, agus Coinbhinsiún na Háige ar Cheiliúradh agus Aitheantas do Bhailíocht Póstaí (LRC 20-1985)
An tOchtú Tuarascáil (Bhlíantúil) (1985) (PI 4281)

Tuarascáil ar Reacht na dTréimhsí: Éilimh i Leith Díobhálacha Neamhfholasa Pearsanta (LRC 21-1987)

Páipéar Comhairliúcháin ar Éigniú

Tuarascáil ar Sheirbheáil Doiciméad Thar Lear re Imeachtaí Sibhialta – Coinbhinsiún na Háige (LRC 22-1987)

Tuarascáil ar Ghlacadh Maoine Goidte (LRC 23-1987)

An Naou Tuarascáil (Bhlíantúil) (1986-1987) (PI 5625)

Tuarascáil ar Éigniú agus Cionta Bainteacha (LRC 24-1988)

Tuarascáil ar an Riail in Aghaidh Clostráichta i gCásanna Sibhialta (LRC 25-1988)

Tuarascáil ar Dhamáiste Mailíseach (LRC 26-1988)

Tuarascáil ar Bhailiú Fiacha: (1) An Dlí Maidir le Sirriamaí (LRC 27-1988)

An Deichiú Tuarascáil (Bhlíantúil) (1988) (PL 6542)

Tuarascáil ar Bhailiú Fiacha: (2) Forchoimeád Teidil (LRC 28-1988)

Tuarascáil ar Aitheantas d’Fhoraitní Uchtaithe Eachtracha (LRC 29-1989)

Tuarascáil ar Dhlí Talún agus Dlí Tíolactha: (1) Moltaí Ginearálta (LRC 30-1989)

Páipéar Comhairliúcháin ar Mhí-úsáid Gnéis Leanaí

Tuarascáil ar Dhlí Talún agus Dlí Tíolactha: (2) Cumhachtaí Aturnae Buanseasmhacha (LRC 31-1989)

An tAonú Tuarascáil (Bhlíantúil) Déag (1989) (PI 7448)

Tuarascáil ar Mhí-úsáid Gnéis Leanaí (LRC 32-1990)

Tuarascáil ar Chionta Gnéis in Aghaidh Daoine le Míchumas Intinne (LRC 33-1990)

Tuarascáil ar Mhionnaí agus Dearbhascaí (LRC 34-1990)

Tuarascáil ar Fháiltais ó Choiriúlacht a Choigistiú (LRC 35-1991)

Páipéar Comhairliúcháin ar an Dlí Sibhialta Clúmhillte

Tuarascáil ar Choinbhinsiún na Háige ar Chomharbas ar Eastáit Dhaoine Marbha (LRC 36-1991)

An Dara Tuarascáil (Bhlíantúil) Déag (1990) (PI 8292)

Páipéar Comhairliúcháin ar Dhíspeagadh Cúirte

Páipéar Comhairliúcháin ar Choir an Leabhail

Tuarascáil ar Innéacsú Fíneálacha (LRC 37-1991)

Tuarascáil ar an Dlí Sibhialta Clúmhillte (LRC 38-1991)

Tuarascáil ar Dhlí Talún agus Dlí Tíolactha: (3) An Priacal ag Dul ón Díoltóir go dtí an Ceannaitheoir (LRC 39-1991)

Tuarascáil ar Dhlí Talún agus Dlí Tíolactha: (4) Seirbheáil Fógraí Comhlíonta (LRC 40-1991)

An Tríú Tuarascáil (Bhlíantúil) Déag (1991) (PI 9214)

Tuarascáil ar Choir an Leabhail (LRC 41-1991)

Tuarascáil ar Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe (Vín) ar Chonarthaí Idirnáisiúnta Díol Earraí 1980 (LRC 42-1992)

Tuarascáil ar an Dlí maidir le Mímhacántacht (LRC 43-1992)

Dlí Talún agus Dlí Tíolactha: (5) Tuilleadh Moltaí Ginearálta (LRC 44-1992)

Páipéar Comhairliúcháin ar Dhaoradh

Páipéar Comhairliúcháin ar Dhliteanas Áititheoirí

An Ceathrú Tuarascáil (Bhlíantúil) Déag (1992) (PN 0051)

Tuarascáil ar Chionta Neamh-mharfacha in Aghaidh an Duine (LRC 45-1994)

Páipéar Comhairliúcháin ar Chúirteanna Teaghlaigh

Tuarascáil ar Dhlíteanas Áititheoirí (LRC 46-1994)

Tuarascáil ar Dhíspeagadh Cúirte (LRC 47-1994)

An Cúigiú Tuarascáil (Bhlíantúil) Déag (1993) (PN 1122)

Tuarascáil ar Choinbhinsiún na Háige ag Cur Deireadh le Riachtanas na Dílíthúlachta do Dhoiciméid Phoiblí Eachtracha (LRC 48-1995)

Páipéar Comhairliúcháin ar Mheisce mar Chosaint ar Chion Coiriúil

Tuarascáil ar Leasanna Díoltóra agus Ceannaitheora i dTalamh le linn na tréimhse idir Conradh agus Comhlíonadh (LRC 49-1995)

Scrúdú ar Dhlí Bannaí (LRC 50-1995)

An Séú Tuarascáil (Bhlíantúil) Déag (1994) (PN 1919)

Tuarascáil ar Mheisce (LRC 51-1995)

Tuarascáil ar Chúirteanna Teaghlaigh (LRC 52-1996)

An Seachtú Tuarascáil (Bhlíantúil) Déag (1995) (PN 2960)

Tuarascáil ar Dhaoradh (LRC 53-1996)

Páipéar Comhairliúcháin ar Príobháideacht: Faire agus Idircheapadh Cumarsáide

Tuarascáil ar Dhíobhálacha Pearsanta: Íocaíochtaí Tréimhsíúla agus Socraithe Struchtúrtha (LRC 54-1996)

An tOchtú Tuarascáil (Bhlíantúil) Déag (1996) (PN 3760)

Páipéar Comhairliúcháin ar Fhorfheidhmiú Thuarascáil na Háige ar Chosaint Leanaí agus Comhoibriú i Leith Uchtaithe Idir Thíortha, 1993

Tuarascáil ar Choinbhinsiún Unidroit ar Earraí Goidte nó a Onnmhairítear go Mídhleathach (LRC 55-1997)

Tuarascáil ar Dhlí Talún agus Díl Tíolactha, (6) Tuilleadh Moltaí Ginearálta lena n-áirítear forghníomhú gníomhas (LRC 56-1998)

Páipéar Comhairliúcháin ar Dhamáistí Forthromaithe, Eiseamláireacha agus Aiseagtha

An Naouú Tuarascáil (Bhlíantúil) Déag (1997) (PN 6218)

Tuarascáil ar Phríobháideacht: Faire agus Idircheapadh Cumarsáide (LRC 57-1998)

Tuarascáil ar Fhorfheidhmiú Choinbhinsiún na Háige ar Chosaint Leanaí agus Comhoibriú i Leith Uchtaithe Idir Thíortha, 1993 (LRC 58-1998)

Páipéar Comhairliúcháin ar Reachtanna na dTréimhsí: Éilimh i gConradh agus i dTort i Leith Damáiste Folaigh (Seachas Díobháil Phearsanta)

An Fichiú Tuarascáil (Bhlíantúil) (1998) (PN 7471)

Páipéar Comhairliúcháin ar Dhréachtú agus Léirmhíniú Reachtúil: Caint Shoiléir agus an Díl (LRC CP14-1999)

Páipéar Comhairliúcháin ar Alt 2 den Acht um Dhlíteanas Sibhialta (Leasú), 1964:

Asbhainteacht Sochar Comhthaobhach as Dámhachtainí Damáistí (LRC CP15-1999)

Tuarascáil ar Chamghlacadh (LRC 59-1999)

An tAonú Tuarascáil (Bhlíantúil) is Fiche (1999) (PN 8643)

Tuarascáil ar Dhamáistí Forthromaithe, Eiseamláireacha agus Aiseagtha (LRC 60-2000)

An Dara Clár chun brainsí áirithe den dlí a scrúdú d'fhonn iad a Athchóiriú: 2000-2007 (PN 9459)

Páipéar Comhairliúcháin ar Dhlí Thréimhsí Teorann i gcás Caingean ag éirí as Mí-úsáid Neamhghnéasach Leanaí (LRC CP16-2000)

Tuarascáil ar Dhréachtú agus Léirmhíniú Reachtúil: Caint Shoiléir agus an Díl (LRC 61-2000)

Tuarascáil ar an Riail i gcoinne Suthaineachtaí agus Rialacha Gaolmhara (LRC 62-2000)

Tuarascáil ar Athrú Iontaobhas (LRC 63-2000)

Tuarascáil ar Reachtanna na dTréimhsí: Éilimh i gConradh agus i dTort i Leith Damáiste

Folaigh (Seachas Díobháil Phearsanta) (LRC 64-2001)

Páipéar Comhairliúcháin ar Dhúnbhású: Eilimint na hIntinne i nDúnmharú (LRC CP17-2001)

Seimineár ar Pháipéar Comhairliúcháin ar Dhúnbhású: Eilimint na hIntinne i nDúnmharú (LRC CP17-2001)

An Dara Tuarascáil (Bhlíantúil) is Fiche (2000) (PN 10629)

Páipéar Comhairliúcháin ar Phionóis do Mhionchionta (LRC CP18-2002)

Páipéar Comhairliúcháin ar Achomhairc Ionchúisimh i gCásanna a Thionscnaítear ar Dhíotáil (LRC CP19-2002)

Tuarascáil ar Innéacsú Fíneálacha: Athbhreithniú ar Fhorbairtí (LRC 65-2002)

An Tríú Tuarascáil (Bhlíantúil) is Fiche (2001) (PN 11964)

Tuarascáil ar Éasúintí agus Brabúis à Prendre a Fháil trí Rúradh (LRC 66-2002)

Tuarascáil ar Theideal trí Sheilbh Chodarsnach ar Thalamh (LRC 67-2002)

Tuarascáil ar Alt 2 den Acht um Dhliteanas Sibhialta (Leasú), 1964: Asbhainteacht Sochar Comhthaobhach as Dámhachtainí Damáistí (LRC 68-2002)

Páipéar Comhairliúcháin ar Nós Imeachta Athbhreithniú Breithiúnais (LRC CP20-2003)

Tuarascáil ar Phionóis do Mhionchionta (LRC 69-2003)

Páipéar Comhairliúcháin ar Thionóntachtaí Gnó (LRC CP 21-2003)

Tuarascáil ar Dhlí Talún agus Dlí Tíolactha: (7) Cúnaint Dhearfa ar Thalamh Ruilse agus Moltaí Eile (LRC 70-2003)

Páipéar Comhairliúcháin ar Fhiosrúcháin Poiblí Lena nÁirítear Binsí Fiosrúcháin (LRC CP 22 – 2003)

Páipéar Comhairliúcháin ar an Dlí agus Daoine Scothaosta (LRC CP 23 – 2003)

Tuarascáil ar Ionchúisitheoir Fioscach agus Cúirt Cánach (LRC CP 24 – 2003)

Páipéar Comhairliúcháin maidir le Dlíthíocht Ilpháirtí (Caingne Aicmeacha) (LRC CP 25 – 2003)

Páipéar Comhairliúcháin ar Mharú Corparáideach (LRC CP 26 – 2003)

Páipéar Comhairliúcháin ar Dhúnbhású: Briogadh a Phléadáil (LRC CP 27 – 2003)

Seimineár ar Pháipéar Comhairliúcháin: An Dlí agus Daoine Scothaosta (LRC SP 2-2003)

An Ceathrú Tuarascáil (Bhlíantúil) is Fiche (2002)

Páipéar Comhairliúcháin ar Dhlí Ginearálta Thiarna Talún agus Tionónta (LRC CP 28 – 2003)

Tuarascáil ar Nós Imeachta Athbhreithniú Breithiúnach (LRC 71-2004)

Páipéar Comhairliúcháin ar Bhunú Bhunachar Sonraí DNA (LRC CP 29-2004)

Páipéar Comhairliúcháin ar Mhorgáistí Breithiúnais (LRC CP 30-2004)

Páipéar Comhairliúcháin ar Bhosca Déirce na Cúirte (LRC CP 31-2004)

Páipéar Comhairliúcháin ar Chearta agus Dualgais Dhaoine in Aontíos Céileachais (LRC CP32-2004)

Páipéar Comhairliúcháin ar Achomhairc Ionchúisimh ó Phianbhreitheanna Ró-bhoga sa Chúirt Dúiche (LRC CP 33-2004)

An Cúigiú Tuarascáil (Bhlíantúil) is Fiche (2003)

Páipéar Comhairliúcháin ar Athchóiriú agus Nuachóiriú ar Dhlí Talún agus Dlí Tíolactha (LRC CP 34-2004)

Tuarascáil ar Ionchúisitheoir Fioscach agus Cúirt Cánach (LRC 72 – 2004) (Nollaig 2004)

Páipéar Comhairliúcháin ar Dhlí Iontaobhas - Moltaí Ginearálta (LRC CP 35-2005)

Páipéar Comhairliúcháin ar Dhlí Iontaobhas Carthanais – Moltaí Ginearálta (LRC CP 36-2005)

An Séú Tuarascáil (Bhlíantúil) is Fiche (2004)

Páipéar Comhairliúcháin ar Dhaoine Fásta Soghonta agus an Dlí: Inniúlacht (LRC CP 37-2005)

Tuarascáil ar Fhiosrúcháin Phoiblí Lena nÁirítear Binsí Fiosrúcháin (LRC 73-2005)

Tríocho Bláin d’Athchóiriú Dlí 1975-2005 (Léacht ag an mBreitheamh Uasal Ronan Keane chun Cothrom 30 bliain bhunú an Choimisiúin a chomóradh)

Tuarascáil ar Athchóiriú agus Nuachóiriú Dlí Talún agus Dlí Tíolactha (LRC 74-2005)

Tuarascáil ar Bhosca Déirce na Cúirte: Promhadh Ciontóirí (LRC 75-2005)

Tuarascáil ar Dhlíthíocht Ilpháirtí (LRC 76-2005)

Tuarascáil ar Mharú Corparáideach (LRC 77-2005)

Tuarascáil ar Bhunú Bhunachar Sonraí DNA (LRC 78-2005)

Páipéar Comhairliúcháin ar Struchtúir Dhlíthiúla do Charthanais (LRC CP 38-2005)

Tuarascáil ar Ríomh-Thíolacadh: Samhaltú Chóras Tíolactha na hÉireann (LRC 79-2006)

Páipéar Comhairliúcháin ar Éigeantas agus Riachtanas (LRC CP 39-2006)

Tuarascáil ar Iontaobhais Charthanais agus Struchtúir Dhlíthiúla do Charthanais (LRC 80-2006)

Páipéar Comhairliúcháin ar Ionpháirteacht i gConradh: Cearta Tríú Páirtí (LRC CP 40-2006)
An Seachtú Tuarascáil (Bhlíantúil) Is Fíche (2005)
Tuarascáil ar Achomhairc Ionchúisimh agus Éisteachtaí Réamhthrialacha (LRC 81-2006)
Páipéar Comhairliúcháin ar Chosaint Dhlisteanach (LRC CP 41-2006)
Tuarascáil ar Chearta agus Dualgais Dhaoine in Aontíos Céileachais (LRC 82-2006)
Tuarascáil ar Dhaoine Fásta Soghonta agus an Dlí (LRC 83-2006)
Páipéar Comhairliúcháin ar Fhorbairtí Ilaonad (LRC CP 42-2006)

Páipéar Comhairliúcháin ar Ghnéithe de Dhlí Uchtála Idir Thíortha (LRC CP 43-2007)
An tOchtú Tuarascáil (Bhlíantúil) is Fíche (2006)
Páipéar Seimineáir ar an Tríú Clár Athchóirithe Dlí (LRC SP 3-2007)
Páipéar Comhairliúcháin ar Dhúnorgain Ainneonach (LRC CP 44-2007)
Páipéar Comhairliúcháin ar Athráiteas ar an dlí reachtúil (LRC CP 42-2006)
Páipéar Comhairliúcháin ar Athchóiriú agus Comhdhlúthú Achtanna na gCúirteanna (LRC CP 46-2007)
Tuarascáil ar Chiontuithé Spionta (LRC 84-2007)
Páipéar Comhairliúcháin ar Dhlíteanas Sibhialta 'Samárach Maith agus Saorálach (LRC CP 47-2007)
Tuarascáil ar Dhlí Um thiarnaí talún agus tionóntaí (LRC 85-2007)
Tuarascáil ar an Tríú Clár Athchóirithe Dlí 2008-2014 (LRC 86-2007)

Tuarascáil ar Dhúnbhású: Dúnmharú agus dúnorgain Ainneonach (LRC 87-2008)
Tuarascáil ar Ionpháirteacht i gConradh: Cearta Tríú Páirtí (LRC 88-2008)
Tuarascáil ar Ghnéithe de Dhlí Uchtála Idir Thíortha (LRC 89-2008)
Páipéar Comhairliúcháin ar Dhlíteanas Neamhfhorásta (LRC CP48-2008)
Tuarascáil ar Fhorbairtí Ilaonad (LRC 90-2008)
Tuarascáil ar Athráiteas ar an Dlí Reachtúil (LRC 91-2008)
Páipéar Comhairliúcháin ar Eolaire Reachtaíochta: I dTreo Samhailé Dea-chleachtais (LRC CP-49 2008)
Páipéar Comhairliúcháin ar Réiteach Malartach ar Dhíospóidí (LRC CP-50 2008)
Tuarascáil Bhlíantúil 2007
Páipéar Comhairliúcháin ar Bhitheitic: Réamhthreoracha cúraim (LRC CP-51 2008)
Tuarascáil ar Dhlí na nIontaobhas: Tograí Ginearálta (LRC 92-2008)
Páipéar Comhairliúcháin ar Fhianaise Shaineolach (LRC CP-52 2008)

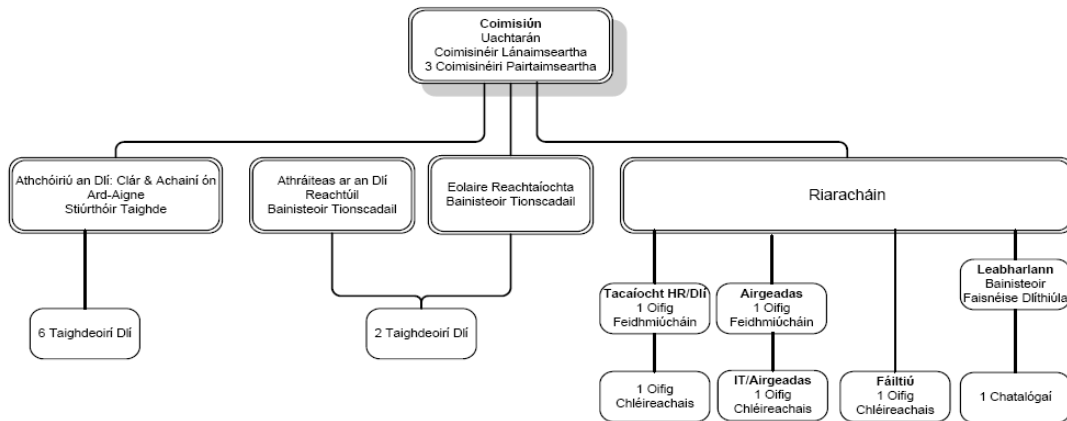
Tuarascáil ar Dhlíteanas Sibhialta de chuid Samárach Maith agus Deonaithe (LRC 93-2009)
Páipéar Comhairliúcháin ar Ghnéithe Dlíthiúla Cúramóirí (LRC CP 53-2009)
Páipéar Comhairliúcháin ar Theorannú Caingne (LRC CP 54-2009)
Tuarascáil ar Bhitheitic: Treoracha ar Réamhchúram (LRC 94-2009)
Páipéar Comhairliúcháin ar Ghnéithe Dlíthiúla Caidrimh Theaghlaigh (LRC CP 55-2009)
Páipéar Comhairliúcháin ar Bhainistiú Fiacha Phearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiacha (LRC CP 56-2009)
Tuarascáil Bhlíantúil 2008
Páipéar Comhairliúcháin ar Fhianaise Leictreonach agus Cháipéiseach (LRC CP 57-2009)
Páipéar Comhairliúcháin ar Bharántais Chuardaigh agus ar Bharántais Bhinse (LRC CP 58-2009)
Páipéar Comhairliúcháin ar Leanaí agus an Dlí: Cóir Leighis (LRC CP 59-2009)
Tuarascáil ar Chosaintí i nDlí Coiriúil (LRC 95-2009)

Páipéar Comhairliúcháin ar Sheirbhís Giúiré (LRC CP 60 - 2010)
Páipéar Comhairliúcháin ar Chlostrácht i gCásanna Sibhialta agus Coiriúla (LRC CP 61 - 2010)
Tuarascáil Eatramhach ar Bhainistiú Fiach Pearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiach (LRC 96 - 2010)
Tuarascáil ar Réiteach Malartach Díospóide: Idirghabháil agus Comhréiteach (LRC 97 - 2010)
Tuarascáil ar Chomhdhlúthú agus Athchóiriú na nAchtanna Cúirteanna (LRC 98 - 2010)
Tuarascáil ar Chionta Tosaigh (LRC 99 - 2010)
Tuarascáil Bhlíantúil 2009
Tuarascáil ar Bhainistiú Fiach Pearsanta agus ar Fhorfheidhmiú Fiach (LRC 100 - 2010)

Tuarascáil ar Ghnéithe Dlíthiúla de Chaidrimh Theaghlaigh (LRC 101 - 2010)
Páipéar Comhairliúcháin ar Liosta Rangaithe de Reachtaíocht in Éirinn (LRC CP 62 - 2010)
Tuarascáil ar an Eolaire Reachtaíochta (LRC 102 - 2010)

AGUISÍN E:

CAIRT EAGRAÍOCHTA⁴

Cairt Eagríochta an Choimisiúin
Mhí na Nollag 2010

⁴ Cairt Eagríochta amhail mhí na Nollag 2010.

LAW REFORM

COMMISSION/COIMISIÚN UM
ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ